

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Rasto Pustoslemšek:

Ob desetletnici češkoslovaške vojske.

V Pragi, 28. sept.

Danes je preteklo deset let, odkar sta bili ustanovljeni prvi češkoslovaški dobrovoljski legiji »Češka družina« v Kijevu in četa »Na zdar« na francoski fronti. Ti dve vojaški formaciji ste dali temelj, najprej za češkoslovaške dobrovoljske legije, boreče se na vseh frontah proti Avstro-Ogrski in njeni zaveznici Nemčiji, potem pa, ko je bila izvojevana svoboda, za ustanovitev redne vojske v svobodni češkoslovaški republiki. Naj se misli o osvoboditvi češkoslovaškega naroda karkoli, eno je več kakor gotovo, da bi brez aktivnega sodelovanja češkoslovaških legij pri velikem delu narodnega osvobodjenja nikdar ne vznikla popolna svoboda češkoslovaškega naroda, ker bi v svojem bistvu tudi v slučaju svojega poraza še vedno obstajala stara Avstro-Ogrska, ki bi bila slejkotrep za Slovane ječa in naj bi jo še tako modernizirali po končani vojni.

Ustanovitev češkoslovaških dobrovoljskih legij pomenja torej mejnik v zgodovini vseh podjarmljenih Slovanov, zato bi morali praznovati praznovati ta dan ne samo Čehi in Slovaki, marveč vsi oni slovenski in romanski narodi, ki so preje nosili težak avstro-madžarski jarem. Hrvati bi morda dosegli svoj trizilem, Čehoslovaki in Slovenci, pa tudi Romuni bi bili nemara še danes sluga samo nekoliko preobličene Avstro-Ogrske. Drugi ne, Čehi pa se tega dobro zavedajo. Za to so priredili včeraj in danes nad vse dostojno službeno proslavo tega znamenitega dogodka, ki je položil temeljni kamen za zgradbo ne samo Češkoslovaške republike, marveč tudi — le priznamo to odkrito — današnje Jugoslavije, Poljske, a tudi Velike Romunske.

Slavnosti je otvorila skupščina legionarjev, ki so ustanovili pred 10 leti v Rusiji »Češko družino« in dne 28. sept. 1914 na trgu v Kijevu v prisotnosti ruskih državnih in cerkvenih dostojanstvenikov prisegli na svojo zastavo, ki jih je vedla v borbo proti Avstriji in Nemcem. Skupščino je otvoril general O t a k a r H u s a k, ki se je v vznemirjenih besedah spominjal vseh onih vznakov, ki so položili svoje življenje na oltar domovine. Nato je govoril podpredsednik senata V a c l a v K l o f a č. Spominjal se je dogodkov, ki so se doigrali pred desetimi leti doma in onkraj meja. Dušiče označuje je bilo takrat doma, nasilnost in krivičnica sta takrat gospodovali. Toda češki človek ni izgubil glave. Šel je na vojno in čakal na ugodni trenotek, da izpolni svoje poslanje ter nastopi tako, kakor mu je velevalo srce in krepko narodno prepričanje. Ječe in vešala so bila takrat na dnevnem redu, za to odkrita beseda ni mogla na dan. Češka duša pa je takrat spregovorila onkraj meja smelo in odkrito. Proglasila je borbo na življenje in smrt stoletnim zatirateljem in tlačiteljem. Ustanovile so se dobrovoljske legije, ki so z navdušenjem, ki ga daje samo notranje prepričanje, šle v boj proti sovragu. Oni, ki so vstopili v te legije, so bili najplemenitejši ljudje češkoslovaškega naroda. V imenu parlamenta in senata je govornik izrekel članom prve »Češke družine« toplo zahvalo vsega naroda za njih veliko delo, izvršeno v preteklosti, poudarjal, da so bili prvi med najprvim, ki so jeli graditi na zgradbi češkoslovaške neodvisnosti ter izrekel prepričanje, da bodo tudi v bodoče med prvimi delavci za blagor osvobodjene domovine.

V imenu češkoslovaškega narodnega sveta je njega predsednik poslanec P r o k u p e k izrekel čast, slavo in zahvalo vsem onim, ki so »prvi položili roko k velikemu delu narodne osvoboditve in obnovljene neodvisnosti.« V imenu francoskega naroda je govoril prof. P i c h o n in orisal junaške boje čeških legionarjev na francoski fronti.

Govorili so na to še dr. S y c h r a v a za »Čsl. obec legionarsko«, prof. S p e k t o r s k i j za ruske uč-

njake v Pragi, pisatelj Viktor Dyk za poslanski narodnodemokratski klub, oficir Majer za zvezo čsl. častnikov in končno Š t e p a n e k za »Češkoslov. obec sokolsko«. Po prečitaniu došlih številnih brzojavnih in pisemnih pozdravov je predsednik zaključil slavnostno skupščino, s katere je bil poslan pozdravni telegram prezidentu dr. Masaryku.

Danes je vsa Praga v zastavah. Dasi lije dež, vendar se valse nepregledne množice na trz pred parlamentom, kjer se ima vršiti službena proslava desetletnice ustanovitve prve »Češke družine« kot predhodnice sedanje češkoslovaške vojske. Na stopnišču stoje državni civilni in vojaški dostojanstveniki, diplomati in povabljeni gostje, pred njimi predsednik poslanske zbornice T o m a š e k, na njegovih desni minister narodne obrane U d r ž a l, na levi podpredsednik senata K l o f a č. Ob 11. so jelo prihajati čete bivših legionarjev. Pestra, zanimiva slika! Legionarji so deloma v sedanji češkoslov. uniformi, deloma v civilu, deloma v uniformi ruski, francoski, srbski, italijanski. Koliko je med njimi enookih! Na prsih jim blešče odličja, pridobljena na ruski, francoski, sibirski, srbski in italijanski fronti. Razvrščajo se s svojimi zastavami v četverstopih pred stopniščem. Za njimi stopajo dolge vrste Sokolov, na to množica drugih korporacij. Točno ob 12. zagrmje s Hradčan topovi in na stopnišču pred zastopnike vlade in parlamenta stopi poveljnik »starodružnikov«, da prečita manifest bojevnikov za svobodo na narod. Gromko doni njegov glas, da je slišati vsako besedo širom prostranega trga. Že ob prvih njegovih besedah preneha dež in oblaki se dvignejo. Tisočglava množica se odkrije in kakor zatopljeni v molitev požobno posluša govornikove besede.

Manifest se glasi:
Pred starimi prapori »Češke družine« in francoskih dobrovoljcev, na katere smo prisegli pred 10 leti, odločimo plačati s krvjo in z vso svojo bitnostjo svoj ideal — državno neodvisnost — se najpreje zahvaljujemo češki in slovaški materi, žoli in knjigi za to, da so vsadile v naše srce idejo narodno, ki je nas zbrala pod temile prapori, in jih rotimo, da bi vzgajale tudi bodoča pokolenja za to idejo domovinske dolžnosti.

Stare, prve zastave so zaplapolale nad našimi fanti v trenotku, ko je bilo samo romantično zaupanje prava oborožitev duše, zaupanje, ki je popolnoma obvladalo naše misli in vse naše težnje. Pred njimi, trajnimi svedoki tega božjega navdahnjenja, obnavljamo danes svojo prisego na zastavo češkoslovaške republike. Neznani vojak in vsi bratje, ki so odšli iz naših vrst, stoji za tem najvišjim simbolom naše države, zabičujoč nam in vsakemu državljanu dolžnost, da združijo z njihovimi največjimi žrtvami svoje žrtve, da se odpovedo, kadarkoli bi bilo potreba, na korist republiki vsemu in ji dajo vse v zvesti, da žrtve za ideal niso nikdar brezplodne, marveč da zahtevajo stalno nove žrtve in da je zlasti uvaževanje tega, da realnost samo redko popolnoma dosega svoje prvotne ideale, prva in trajna žrtve.

Za to naj ostane državni prapor, ta večer poziv k slogi in žrtvovanju samega sebe, vsikdar visoko vzvišen nad zmedami dnevnih borb, da bi nas tako združeval v eno, da bi nas siliti in vodil k napredku v dneh dobrih in zlih.

Na to je govoril predsednik poslanske zbornice T o m a š e k, ki je v vznemirjenih besedah orisal zasluge češkoslov. dobrovoljcev za osvoboditev in za zgradbo svobode češkoslovaške države. V imenu senata je njega podpredsednik K l o f a č v plamtečem govoru slavil požrtvovalnost in junaštvo češkoslov. prostovoljskih legij, minister narodne obrane U d r ž a l pa je

Odločilna seja ministrskega sveta.

Parlamentarni program vlade. — Obtožba bivših ministrov.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv. Ob 12.) Danes dopoldne je bila odločilna in velepomembna seja ministrskega sveta. Trajala je od 8.30 do 11.30. Vsi ministri so bili prisotni, razen ministra Dragutina Pečića, ki je sestavljal obtožbo proti bivšemu ministru dr. Kojiću, kar je nujno z ozirom, da se v kratkem sestane narodna skupščina in namerava vlada vse obtožbe obenem predložiti. Radikali nasprotno tudi marljivo zbirajo material za obtožbo ministrov, ki pripadajo sedanji vladni večini. — Obtožbe so več ali manj strankarsko-agitacijskega značaja.

Pogajanja z radičevci brezuspešna...

Radičevci zahtevajo volitve, potem šele sporazum, ne priznavajo ustave.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv. Ob 7.) Vladin tisk skuša na vse načine prepričati javnost, da je položaj vlade učvrščen ter ovreči konstatacijo opozicijskega tiska, da je vstop HRSS v vlado odgođen na nedoločen čas, a obenem, da je položaj vlade zelo delikaten. Dolgotrajna pogajanja vlade z radičevci po mnenju vladnega tiska baje dokazujejo to, kako je Davidovičeva vlada trdna. Vladini krogi dan za dnem trdijo, da je vladin položaj s parlamentarnega in ustavnega vidika stabiliziran, toda vlada se ne upa pospešiti parlamentarnega dela, ker se nahaja v tako neprijetnem položaju, da se boji razcepitve vseh vladnih režim sestavlajočih heterogenih elementov, boji se, da se akcija za sporazum popolnoma kompromitira, kar je tudi pričakovati. Cujejo se že apeli na vladine stranke, da se morajo vse sile ohraniti v celoti in se nikakor pod nobeno ceno ne sme dovoliti, da se pojavi v politični areni znova vladna nacionalnega bloka.

Naše včerajšnje poročilo je že kratko konstatiralo, da je misija dr. Mačka v Beogradu ostala negativna in da radičevci ne vstopijo v vlado. Delegat HRSS je snoči odpotoval v Zagreb. Pred svojim odhodom je sprejemal v klubu novinarje, katerim je dal jasno pojasnila na vsa stavljena vprašanja. Sprejel je tudi Vašega dopisnika. Dr. Maček mu je kratko izjavil:

Danes sem se razgovarjal z ministrskim predsednikom, notranjim ministrom, prometnim ministrom, trgovskim ministrom in državnim podtajnikom notranjih zadev. Dejal sem jim ono, kar včeraj, da sem semkaj prišel poizvedovat, če so kake ovire za vstop v vlado; če so, da ne vstopimo v vlado. Mi glede tega nočemo delati vladni sitnosti. G. Liuba Davidovič mi je med tem zatrieval, da ni od nobene strani nikakih težav in da bo vprašanje vstopa v kratkem času rešeno. Na dopisnikovo vprašanje: »Kdaj?« je poslanec dr. Maček odgovoril: »Nisem bil radoveden! Znete, to ni tako nujno! Rečem vam: Jaz kot ministrski kandidat nočem teka vprašanja forsirati, da se mi ne poreče, da komaj čakam na ministrski fotelj. To ni res! Naš vstop v vlado ni nujen in tudi mestoma ni potreben. Mi ne potrebujemo vlade, a ona nas zelo. Če želi, da se čim bolj stabilizira, tedaj naj se hitro podviza.«

podčrtal njih zasluge pri organizaciji sedanje češkoslovaške vojske.

Po ministrovem govoru je godba zasvirala narodno himno »Kde domov je« in »Nad Tatrou se bliska«, na kar so se predsednik Tomašek, podpredsednik senata Klofač in minister Udržal vsak posebe poklonili pred vsako izmed starih legionarskih zastav.

Pred člani parlamenta in vlade se je nato vršilo defiliranje dobrovoljskih čet, Sokolstva, skavtov in drugih korporacij, s čimer je bila slovesnost končana. Napravila je s svojo priprostostjo in intimno prisrčnostjo, ki izključuje vsako nepotrebno parado in pomp, na vso javnost najgloblji utis.

Tako znajo Čehi poglabljati narodno zaveš in državno misel! A pri nas? Pri nas je državna misel že skoraj zločin!

Ministrski svet je najpreje ponovno razpravljalo o vstopu HRSS v vlado. Sklepi sveta niso znani. Po seji se ministri izjavljali, da nastopijo presečenja za vse politične faktorje.

Najobširnejša je bila razprava o parlamentarnem programu vlade. Vlada je sklenila predložiti narodni skupščini: 1. obtožnice proti bivšim radikalnim ministrom, 2. zakon o korupciji, 3. invalidski zakon, 4. trgovinsko pogodbo z Italijo, ki jo ima parlament ratificirati in 5. proračun za leto 1924—25, ki je že v glavnih črtah izgotovljen.

»Kakšni pogoji so bili stavljeni za vstop? Kakšen je bil Vaš odgovor?«

Absolutno nobeni pogoji niso bili stavljeni. Niti jih nismo mi stavlili, niti jih ni kdo nam. (?) Mi smo v ostalem izpolnili svoje pogoje, ki jih zahtevajo parlamentarizem in predpisi. Naši pogoji so javnosti itak znani. Kar smo davno zahtevali, je nam obljubljeno. — Obljubljeni so nam štirje ministrski sedeži.

»Ali je bilo govora o končnem sporazumu?«

»Tokrat ne. Niti besedice ni bilo o sporazumu.«

»Zakaj ne?«

»Končni sporazum ni mogoče brez predhodnih volitev. Nove volitve pokažejo, ali je večina srbskega naroda za sporazum ali ne, ali je srbski narod za politiko Ljube Davidoviča ali za ono Pašić-Pribičevićovo, ki hočeta hrvatski narod s silo pokoriti.«

»Kaj mislite o ustavi?«

»Ustava je bila res s formalno večino sprejeta, toda Hrvatje niso zanjo glasovali, je niso priznali, je ne priznajo in je ne bodo nikdar priznali. Ni na svetu moči, ki bi nas prisilila k priznanju vidovdanske ustave.«

»Kako hočete potem vstopiti v vlado? Kako hočete biti kraljev minister?«

»Posl. dr. Maček na to delikatno vprašanje ni odgovoril...«

»Recite še kaj o ustavi!«

»Toliko! Vidovdanske ustave ne priznavamo! Kako bi bilo Srbom, če bi mi to ustavo razveljavili in sprejeli drugo ustavo s pomočjo Nemcev, Madžarov, Turkov in Slovencev? Tedaj bi se Srbi zelo branili! V državi Srbov, Hrvatov in Slovencev naj velja samo ona ustava, ki jo sprejmejo vsi Srbi, Hrvatje in Slovenci.«

Razgovor je posl. dr. Maček nato končal: »Svojo misijo sem danes v Beogradu končal. V ostalem ima vlada vsa stvar v rokah.«

Sklicanje narodne skupščine.

Vprašanje novega skupščinskega predsedstva.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv. Ob 12.) Zaradi seje ministrskega sveta ni bilo za danes dopoldne določenega sestanka ministrskega predsednika in skupščinskega predsednika Ljube Jovanoviča. Ta sestanek bo najbrž popoldne. Določi se dan prve seje. Iz radikalnih krogov je izvedel vaš dopisnik, da položi Liuba Jovanovič svoje mesto kot predsednik skupščine, če doživi sedanja vlada Ljube Davidoviča 20. oktober, ko se otvori po ustavi določeno redno jesensko zasedanje skupščine. Parlamentarni krogi trde dalje, da bo takoj na prvih rednih sejah po 20. oktobru sproženo vprašanje novega skupščinskega predsedstva kakor tudi vprašanje volitve članov v vse one odbore, ki so bili konstituirani pred prihodom radičevcev v skupščino. To za slučaj, da se ohrani sedanja vlada na krmilu. Volitev parlamentarnih odborov se izvrši po proporcij, včevši poslanec HRSS.

MAKSIM GORKI UMIRA.

— London, 1. oktobra. (Reuter.) »Daily News« javljajo iz Kodanja: Maksim Gorki umira.

Razmejitev v Sloveniji.

Vprašanje se reši v Benetkah. — Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Za 9. t. m. je določena konferenca jugoslovenske in italijanske delegacije, da uredite še obstoječe sporne zadeve. Kljub nekaterim dementijem iz Rima beogradski diplomatični krogi zatrjujejo, da pride do sestanka med Mussolinijem in dr. Vojo Marinkovičem. Namen tega sestanka je v prvi vrsti medsebojno spoznanje, a obenem se podpisujejo nekatere pogodbe za obe državi. Na tem sestanku se definitivno uredi razmejitev vprašanje glede Slovenije. Računajo, da se doseže sporazum v vseh spornih točkah razmejitve.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Deska, l. II., 20, 25 mm, fco. meja, blago 700; trami od 3/3—8/10, monte, 4—10 m, fco. meja, denar 400; trami, žagani na fir rob, fco. meja, blago 780; hrastovi plohi, žagani, 44, 17/30, 290 m dolž. fco. meja, denar 1250; hrastovi plohi, žagani, 54, 17/30, 290 m dolž. fco. meja, denar 1250; hrastovi plohi, 54, 22/32, 280 m dolž. fco. meja, denar 1250; hrastovi plohi, 54, 15/30, 260 m dolž. fco. meja, denar 1250; jesenovih suhi plohi, 20—100 mm, fco. Domžale, blago 1400; drva, suha, bukova, 1 m dolž. fco. nakladna postaja, 5 vag., denar 26.50, blago 27, zaključki 26.50; oglje, vilano, la, fco. meja, denar 114.

ZITNI TRG:

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 380; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 420; koruza, bačka, par. Ljubljana, blago 340; oves, bački, par. Ljubljana, blago 320; oves, bački, stari, par. Ljubljana, denar 340.

OSTALO BLAGO:

Suho gobe, srednje, fco. Ljubljana, denar 60; fižol, ribničan, fco. Ljubljana, denar 525; fižol, prepelčar, fco. Ljubljana, denar 450; fižol mandalov, fco. Ljubljana, denar 350; laneno seme, par. Ljubljana, denar 685; konoplja, mandž, b./n., fco. Ljubljana, blago 880; repice, divje, fco. slav. postaja, blago 255; orehi, fco. Ljubljana, denar 400; maraske, lanske, fco. Ljubljana, blago 100; la garant. banat. čista svinska mast, fco. mag. Ljubljana, blago 35; la soljena, samo hrt. slanina, fco. mag. Ljubljana, blago 34; la prekajena slanina, fco. mag. Ljubljana, blago 36; pšenična moka »0«, bačka, par. Ljubljana, blago 615; pšenična moka »št. 2«, bačka, par. Ljubljana, blago 565; pšenična moka »št. 5«, bačka, par. Ljubljana, blago 515; pšenična moka »št. 6«, bačka, par. Ljubljana, blago 465.

E f e k t i :

2 1/2% drž. renta za volno škodo 116 1/2 bl.; Celjska posojilnica d. d. 210 den., Ljub. kreditna banka 225 den., 235 bl., Merkant. banka 123 den., 130 bl., Prva hrv. štedionica 915 den., 918 bl., Slavenska banka 98 bl.; Strojne tovarne in livarne 135 den., 154 bl.; Trboveljska prem. dr. 395 bl., Združene papirnice 110 den., 115 bl., 110 zaklij., 4 1/2% kom. zad. dež. bke. 90 blago.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 2. oktobra. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 13.87—13.97, Praga 216.90—219.90, Newyork 72.30—73.30, London 325 1/4—328 1/4, Trst 319.50—322.50, Dunaj 0.102325—0.104325. — Valute: dolar 71.56—72.56, češka krona —, 218.

E f e k t i : 7% invest. posojilo 1921 62.50—63.50; 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 113—115; Ljubljanska kreditna 225—235; Centralna banka 29—30; Hrv. eskomptna banka 110—112; Kreditna banka, Zagreb 112—114; Hipotekarna banka 57—58; Jugoslovenska banka 105—106; Prastredionica 915—917; Slavenska banka 100—102; Eksploatacija 98 do 100; Drav d. d. Osijek, 225 —; Šečarana, Osijek, 830—840; Isis d. d. 63—65; Nihag 84 do 85; Gutman 850 —; Slavetska 225 —; Slavonija 68—70; Strojne tovarne 150 —.

Inozemske borze.

— Curih, 2. oktobra. Borza: Beograd 7.15, Praga 15.65, Newyork 5.24, London 23.400, Pariz 27.775, Milan 22.925, Berlia 1.25, Dunaj 0.007375.

— Trst, 2. oktobra. Predborza: Beograd 31—31.10, London 101.80—101.90, Pariz 120.90—121.90, Newyork 22.775—22.825, Curih 433—435, Dunaj 0.0321, Praga 68 do 68.25.

— Dunaj, 1. oktobra. Devize: Beograd 971—975, London 316.500—317.500, Milan 3104—3116, Newyork 70.935—71.188, Pariz 3762—3778, Praga 9119—9129, Curih 13.525—13.575. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 967—973, lira 8083—8108, češka krona 2102—2118.

Velika blamaža albanske vlade.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Znanju ministru je bilo iz Tirane poslano uradno poročilo tiskovnega urada albanske vlade, v katerem so natančno opisani zadnji obsejni spopadi med Črnogorci in albanskimi razbojniki. To uradno poročilo konstatira, da so prvi napadli Albanci pod glasovitim hajdukom Galijem. Albanci so oplenili črnogorsko pleme Kuči in Vasovjeviće ter jim odvzeli 250 glav živine.

S tem poročilom je albanska vlada doživela lepo diplomatsko blamažo. Najprej se je Albanija pritožila pri Društvu narodov zaradi napadov od druge strani ter zahtevala intervencijo v Beogradu. Pozneje je v Ženevi izhajajoča posebna albanska korespondenca opisala boje na tak način, kakor da so spopade izvajali Črnogorci, ki so vdrli v Albanijo ter opogolno prebivalstvo.

Tiranska vlada, ki ni vedela za vsebino poročila ženevske korespondence, je bila tako diplomatsko nepravilna, da je v svojem uradnem poročilu priznala krivdo Albancev in da je to poročilo objavila. Zunanje ministrstvo je sedaj sklenilo, da na albansko pritožbo odgovori Društvu narodov na lakoničen način tako, da predloži Društvu narodov to albansko poročilo kot nepobiten argument o albanskih izzivnih in napadih.

Radić paktira z Nemci in Madžari.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Po sprejemu novinarjev je Radićevega odposlanca dr. Mačka poselil v prostorih parlamentarnega kluba HRSS predsednik nemškega parlamentarnega kluba dr. Kraft. Med obema politikoma so bile izmenjane misli glede skupnega nastopa narodnih manjšin v Vojvodini. Po načrtih Stjepana Radića naj se ustanovi v Vojvodini protisrbski blok, ki bi ga tvorili Nemci, Madžari, Hrvatje in klerikalci v Bački. Dr. Kraft je v načelu odobril idejo ustanovitve takega bloka in se prično v kratkem podrobnostno pogajanja.

Nemški poslanski klub je odobril načeln političen sporazum med Hrvatji in Nemci, ki je v prvi vrsti naperjen proti Srbom v Vojvodini.

KRITIČEN POLOŽAJ NA BOLGARSKEM.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Položaj na Bolgarskem postaja po točnih in objektivnih poročilih zelo kričičen. Povsod vlada splošna napetost. Vojaštvo je sporazumno z makedonskimi organizacijami dejansko prevzelo vso oblast v svoje roke. Sodišča, politične oblasti in drugi državni faktori so skoraj brez moči in avtoritete. Vojaštvo skrbno straži vse važnejše objekte, skladišča, tovarne, mostove in uradna poslopja. Mnogo vojaštva se nahaja na pozicijah ob Vardarju, Marici in ob jugoslovenski meji. Bolgarska revolucionarna skupina je odposlala v Jugoslavijo 100 mladih ljudi z nalogom, da požejejo v zrak mostove, železniške proge in da izvrše politične atentate na vodilne osebe.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Iz Sofije poročajo, da so neznanj morilci na bulvaru Marije Lujze pri belem dnevu ubili popa Popsiljeva, prijatelja umorjenega Čaviljeva. Umor je bil izvršen na ukaz generala Protogerova.

VLADNA PODPORA LJUBLJANSKEMU VODOVODU.

— Beograd, 2. okt. (Izv. Ob 12.) Poljedelsko ministrstvo je izdelalo proračun za leto 1924-25. Ta resort zahteva povišanje izdatkov za več milijonov od lanskega proračuna, ki je znašal z rednimi in izrednimi izdatki nad 200 milijonov. Finančni minister se upira povišanju in hoče novostavljeno budžet znatno restringirati. Iz tekočih proračunskih kreditov je dovoljena mestni občini ljubljanski podpora v znesku 800.000 dinarjev za regulacijska dela ob Savi, da se zavaruje ljubljanski vodovod, ki je po toku Save ogrožen.

VELIKA VOHUNSKA AFERA.

— Varšava, 1. oktobra. (Izv.) Organi politične policije so odkrili splošno senzacijsko vzbujajočo vohunsko afero. V velikem obsegu zasnovana in dobro razpredena vohunska družba je vohunila v korist sovjetske Rusije. V municijah tovarni v Lublinu so zaprli pet ravnateljev, ki so bili v vohunski službi Rusije. Pri njih so našli ogromen znesek zlatih rubljev in kompromitujoče dokumente.

ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI MAINZU.

— Mainz, 1. oktobra. (Wolf) Ob 12.15 v Bazel odhajajoči brzovlak je vsled defekta obstal v predoru, ki vže glavni in južni kolodvor. Ob 12.18 je nasproti privozit osebnih vlak. Oba vlaka sta trčila. Bilo je več mrtvih in težkoranjenih. Rešilna akcija je bila ge-

lo otežkočena. Brzovlak je zaradi zlomljene osi obstal v predoru. Doslej je bilo izpod ruševin potegnenih 6 mrtvih in 6 težkoranjenih. Mnogo potnikov je lahko ranjenih. Pet vozov je poškodovanih.

Ministrski svet.

Invalidski zakon. — Predložitev zakonov narodni skupščini.

— Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Svočna seja ministrskega sveta je trajala od 17. do 21. Ministrski predsednik je poročal o svojih uradnih razgovorih z delegatom HRSS. Vlada je poročilo sprejela na znanje ter pooblastila ministrskega predsednika, da nadaljuje pogajanja s HRSS. Zunanji minister je nato poročal o svojih avdijenci na dvoru. Ministrski svet je konstatiral, da je položaj vlade povojen.

Za časa seje ministrskega sveta so bili na dvoru v avdijenci minister za socialno politiko, vojni minister in notranji minister. Po končanih avdijencah je minister za socialno politiko dr. Behmen poročal vladi, da je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz o predložitvi zakonskega načrta o invalidih narodni skupščini. Invalidski zakon je danes

predložen narodni skupščini. Minister za socialno politiko zahteva za njega nujnost, zaradi česar bo skupščina o zakonu razpravljala po skrajšanem postopku v smislu poslovnika.

Notranji minister je sporočil, da je kralj podpisal več političnih ukazov. Zunanjemu ministru je odobren kredit v znesku 1 milijona dinarjev za razmejitveno komisijo. Za danes dopolne je določen sestanek ministrskega predsednika s skupščinskim predsednikom Ljubom Jovanovićem, da se sporazumeva v zadevi sklicanja izredne plenarne seje narodne skupščine in nje delovnega programa. Vlada forsira, da se skupščina sestane v prvi polovici meseca oktobra, najpozneje dne 9. Skupščini bodo predloženi in na dnevni red stavljene ti-le zakoni: 1. zakon proti korupciji, 2. invalidski zakon in 3. trgovinska pogodba z Italijo. — Minister pravde in minister za šume in rude sta prečitala poročilo posebnega vladnega komisarja. Ta je pregledal veleposestvo grofa Majlatha v Vojvodini, ki je bilo sekvestrirano, a so bile med sekvestrom in pozneje razne nečedne manipulacije. Posestvo je cenjeno na 288 milijonov, toda preje je bilo uradno cenjeno samo na 44 milijonov dinarjev.

Politične vesti.

— Češkoslovaški tisk o Radiću in njegovi taktiki napram vladi. Praški dnevnik »28. oktober« priobčuje razgovor svojega zagrebškega dopisnika s Stjepanom Radićem v Zagrebu, v katerem razlaga vedja HRSS politično situacijo v Jugoslaviji in svoje odnose napram Davidovičevemu kabinetu. V zvezi s svojo konferenco z notranjim ministrom Nastasom Petrovićem je Radić izjavil, da stopi definitivno v vlado in da bo vlado podpiral. Radić je nadalje izjavil, da mu je Nastas Petrović na kraljevo željo ponudil ministrsko predsedstvo, toda Radić je to ponudbo odklonil, ker noče izzivati Srbov, ki bi smatrali tako kombinacijo za protisrbski režim. Radiću ne gre toliko za vladanje, kolikor za delo. Poleg tega je izjavil, da ni in nikoli ni bil republikanec, marveč je podpiral idejo republikanizma samo kot sredstvo proti habsburški ideji, ki je bila na Hrvatskem zelo ukoreninjena. Hrvati se morajo sporazumeti s svojo narodno dinastijo. Kar se tiče Hrvatov v vojaškem oziru, so odločni antimilitaristi.

— Akreditiranje španskega poslanika. Danes ob 11. dopolne je, kakor javljajo iz Beograda, po dvornem ceremonijelu na slovesen način izročil Nj. Vel. kralju svoja akreditivna pisma španski poslanik na našem dvoru don Fernandez. Po končani ceremoniji, med katero je svirala dvorna godba španske himne, je poslanik posetil ministrskega predsednika in zunanjega ministra.

— Madžari kar ne morejo mirovati V zadnjem času se kažejo na Slovaškem posebni pojavi v varstvo iredentistov in sicer tistih, kateri so bili kot državni uradniki radi raznih protidržavnih činov odslovljeni iz službe. Gre namreč za to, da bi bili bivši madžarski uradniki spet sprejeti v državno službo, eventualno gre za »narodno« odškodnino vsem zvestim. Kot glavni organizator nastopa tu neki Horvath, ki se pridno vozi v Budimpešto, brzokone pa nadaljuje miglajaje za omenjeno akcijo in ki je v stalnih stikih z madžarskimi veljaki. Ta Horvath namerava ustanoviti v Slovačkah »Zvezo bivših državnih uradnikov«, v istini pa bodo člani zveze samo Madžari in nekateri Nemci. Pod krinko slovaške organizacije se ima osnovati madžarskonoemško društvo znanih iredentistov, ki bodo našli simpatije pri mnogih avtonomistih.

— Grško posojilo v Angliji. V London je dospel finančni minister Grčije, da zaključit posojilo 10 mil. funtov. Posojilo je namenjeno vzdrževanju grških beguncev in je odobreno od Društva narodov v Ženevi. Istočasno se bo grški finančni minister razgovarjal z angleškimi finančniki glede grških vojnih dolgov v Angliji.

— Za obnovo Japonske. Japonski parlament je sprejel predlog finančnega ministrstva, da se porabi svota 250 milijonov jen za obnovo države.

— Angleška pomoč Rifkabilom. Londonski list »Star« poroča o delovanju nekega voditelja Rifkabilov, ki se bore proti Španiji. Ta voditelj Abd-el-Krim ima v Londonu svojega agenta, ki je dobil baje od nekega v Parizu in Londonu delujočega sindikata proti zagotovitvi gospodarskih koncesij vredne do 12 milijonov frankov, da se tako finansira vojna proti Španiji. Baje je bilo na Angleškem za Abd-el-Krima nabavljenih tudi več strojnic in letal in potrebno osobe. Baje se je tudi mnogo teh Angležev že udeležilo bojev proti Špancem. Potem je omenjeni agent dobil baje tudi dva izven službe stavljenega angleška vtopaljalna čolna in tudi za nju potrebno mornariško osobe; ti dve ladiji ovirata španske komunikacije z Marokom.

Homatije na Grškem.

Položaj Grške republike se zadnje čase čedalje bolj zapleta. Komaj se je poleg nezadovoljstva v mornarici, se je že pojavilo nevarno gibanje med grško vojsko. Znano je, kako je vlada zadržala upor poveljnika grške križarke »Averov«, ki je hotel bombardirati Atene ter strmoglaviti republikansko vlado. Nedavno so vsi atenski listi poročali o novem vojaškem uporu, ki se pripravlja v Janini ob albanski meji. Štirje grški častniki so hoteli s pomočjo komunistov in bolgarskih komitašev proglasiti južni (grški in severni) albanski Epir za neodvisno državo na čelu z bivšim kraljem Jurjem ali njegovim stricem knezom Nikolajem in od tam navajati na Atene ter strmoglaviti sedanjo vlado. Koliko je resnice na tem, ni znano. Grški listi radi tudi namenoma širijo po inozemstvu vesti o gibanju čet na albanski meji. V vojašnici 34 pehotnega polka je bil odkrit te dni komplot proti atenski vladi. Dotični manifest sta podpisala baje generala Cerulis in Papagiorgopol. Pred vojaškim sodiščem je general Cerulis izjavil, da je storil ta korak v trdnem prepričanju, da koristi svoji domovini. Toda ta izjava ni pomagala niti njemu niti njegovemu prijatelju. Oba sta prišla z nekaterimi drugimi zarotniki pod ključ. Zaprl so ju v neko vojaško bolnico, kjer so zadnje čase stalno zaprti grški višji častniki. Ta bolnica služi vsaki vladi za ječo, kamor pošilja svoje politične nasprotnike, zarotnike proti državi, kakor jih imenuje sama. Splošno so vojaški upori v Atenah kakor kolo, ki tolikokrat strmoglavilo vlado, kolikorkrat se zavrti. Vse to grške javnosti prav nič ne razburja. Ljudje so vajeni prevratov in revolucij, v katerih vidijo neke vrste razvedrilo. Oči vseh se obračajo sedaj h generalu Otoneusu, poveljniku tretjega solunskega kora, ki ima sedaj, ko zaseda Zveza narodov, vojaške manevre tik ob naši meji pri Solunu.

Nekoliko drugačna je stvar z novimi stavkami na Grškem. Delavci cestne železnice v Atenah, ki so nezadovoljni z upravo in mizernimi plačami, so napovedali pred dnevi splošno stavko. Njim so se pridružili delavci elektrarn, nekateri železničarji in pristaniški delavski sindikati. Atene so bile nekaj dni brez prometa in razsvetljave. Zanimivo je početje republikanske vlade. Ministrski predsednik Sofulis je hotel najprej pomiriti delavstvo z lepimi besedami. Ko se mu pa to ni posrečilo, so njemu naklonjeni listi proglasili svoje politične nasprotnike iz meščanskih krogov za inspiratorje te stavke. Končno je bil dosežen sporazum in vlada je morala pristati na delavske zahteve glede zvišanja plač.

Zanimivo je, kako gleda grška javnost na vse politične dogodke. Grki razumejo državo in njen pravni red po svoje. Zdi se vsi od prvega državnika do zadnjega delavca razdeljeni na stranke in vsi revolucionirajo proti svojim nasprotnikom. Čim pa začutijo ti puntarji, da ima vlada nekoliko več pristašev kot oni sami, se uklenijo, prosijo odpuščanja, obereb pa umujejo nov komplot, da bi se polastili državnega krmila. Takoj, ko so na vladi, se pojavi puntarski duh v nasprotnem taboru. Tako je tudi razumljivo, zakaj vsakokratna vlada ne preganja svojih političnih nasprotnikov. Edino komunisti prisegajo potom svojega organa »Rizospastisa«, da bodo postopali drugače, če pridejo na vlado.

Svilene jumperje

v vseh najmodernejših barvah in fazonah iz najboljšega trikota s kratkimi rokavi od Din 170—220, z dolgimi od Din 220—390 nudi trdka F. J. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 82 T

Iz Maribora.

— Invalidsko zborovanje v Sv. Lovrencu na Pohorju. Mariborska podružnica Invalidskega združenja priredi prihodnje nedelje, dne 5. oktobra t. l. v Sv. Lovrencu na Pohorju v gostilni g. Jakoba Novaka invalidsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o stanovskih vprašanjih.

— Odlična mariborska umetnica, g. Brandlova je dobila od zagrebškega in ljubljanskega konservatorija ponudeno mesto profesorice za violino. Vsekakor častno priznanje.

— g. Rekordni izvoz sladkorja iz Jave. V prvih štirih mesecih letošnje kampanje je izvozila Java v inozemstvo 1.005.000 ton sladkorja, kar znaša nad polovico celokupnega pridelka. Lanski izvoz sladkorja z Jave je znašal v tem času 658.000 ton. Java je torej dosegla glede izvoza sladkorja letos rekord.

— g. Ratifikacija češkoslovaško-holandske pogodbe. Ratifikacija listine češkoslovaško-holandske trgovinske pogodbe bodo izročene obojestransko koncem tega tedna. Holandska vlada je rešila vprašanje teksta teh listin v skladu z željami češkoslovaške vlade.

— Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru je imelo dne 27. septembra svoj redni letni občni zbor. Predsednikom je bil izvoljen stud. techn. Bogdan Vatovec, podpredsednik cand. jur. Lojze Ferlan, tajnik abt. Rikard Sever, knjižničar stud. phil. Vlado Sterniša, blagajnik stud. teh. Zmago Soršak.

— Usposobljenostni izpiti za osnovne in meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Mariboru se prične dne 4. novembra ob 8. uri zjutraj. Prošnje je vlagati potom šolskega vodstva okrajnemu šolskemu svetu najkasneje do 26. oktobra t. l. Posebna obvestila o pripustitvi k izpitu se ne bodo razpoštila.

— Objestnost župana Grčarja. Župan Grčar si hoče še pred svojim odhodom z magistrata ohladiti jezico nad nekaterimi uradniki, ki so mu preveč narodni. Med drugimi si je izbral za svojo žrtev tudi magistratnega uradnika Vrščiča, katerega je suspendiral od službe in uvedel zoper njega disciplinarno preiskavo, ker je ta prosil političnega komisarja Pestevška na dan volitev, naj vpliva na župana, da bo dal izobestiti z ozirom na slovensko zmago na magistratu slovensko ostromo državno zastavo.

G. Pestevšek je seveda tega zavednega uradnika takoj ovadil županu, ki je videl v tem upor (1) zoper predstojnika. Seveda bo narodni blok moral skrbeti, da se zadeva reši brez škode na račun g. Vrščiča.

— Dr. Lasker v Mariboru. Prihod svetovnega šahovskega mojstra dr. Laskerja je značil za Maribor pravo senzacijsko in je vzbudil tudi izven šahovskih krogov veliko zanimanje. Šahovski klub je priredil odličnemu gostu na kolodvoru sprejem, nakar si je v spremstvu ljubivih članov ogledal mesto. Zvečer je imel dr. Lasker v mali Götzovi dvorani predavanje, ki je bilo za naše razmere zelo dobro obiskano. Po predavanju, ki je trajalo trideset ur, se je vršila simulantska igra, katere se je udeležilo 17 domačih šahistov. Po skoraj triurni igri so podlegli vsi drug za drugim velikemu mojstru razen mladega šahista, stud. phil. Stupana, ki je ob 23.45 napovedal svetovnemu mojstru mat ter si tako pridobil sloves, da je premagal tako odličnega nasprotnika. Dr. Lasker je bil s potekom igre prav zadovoljen ter se je o domačih šahistih zelo laskavo izrazil, naglašajoč, da ni pričakoval v tako malem mestecu, kot je Maribor, tako živih in dobro izvežbanih igralcev. V sredo se je dr. Lasker vrnil v svojo domovino. Upamo, da je odnesel iz svoje turnee po Jugoslaviji kar najlepše spomine.

— Sadjarski tečaj na vinarski šoli v Mariboru odgode. Kakor sporoča vodstvo sadjarske in vinarske šole v Mariboru, je tečaj za sušenje, sortiranje in vkladanje sadja, ki bi se imel vršiti dne 3 in 4. oktobra na tem zavodu, po odredbi ministrstva preložen za nedoločen čas, ker primanjkuje potreben kredit.

Turistika in sport.

— S. K. Hermes priredi v soboto dne 4. oktobra t. l. v prostorih hotela Bellevue v Šiški »Družabni večer« jako zanimivim spredom. Začetek ob 20. uri. Vstop prost — Odbor. 60/n

— Házena. — Viktorija (Zagreb) : Ilirija. V nedeljo dne 5. t. m. ob 14. uri se vrši na igrišču Ilirije tekma ženskih rokometnih družin Viktorije iz Zagreba in naše Ilirije. Viktorija velja za eno najboljših házen Zagreba; pretečeno nedeljo je premagala Vesno z 1 : 0, v jesenskih prvenstvenih tekmah ni izgubila niti ene igre. Ilirija je házenski prvak Slovenije. 61/n

— Nogometna tekma v korist Tabora. V korist sokolskega doma na Taboru se vrši v nedeljo dne 5. t. m. ob 16. uri na sportnem prostoru S. K. Ilirije ob Celovski cesti nogometna tekma med old boysmoštvo Ilirije in nogometnim moštvo Sokola I. Na eni strani nastopijo prvi slovenski nogometniki bližnje preteklosti, na drugi strani telovadci-prvaki, ki so pokazali prvenstvene vrline tudi v nogometnem treningu. Tekma bo našla med ljubljanskim občinstvom gotovo mnogo odziva. — Pred prodajo vstopnic sta prevzeli trdki A. Turk, Prešernova ulica in J. Gorec, Dunajska cesta. 62/n

— Prvenstvena nogometna tekma S. K. Hermes : S. K. Celje se vrši v nedeljo dne 5. oktobra ob pol 11. na igrišču Ilirije. S. K. Celje se nahaja v jako dobri formi, kar je dokaz zadnjih rezultatov prvenstvenih tekem. Tudi S. K. Hermes je pokazal pri svoji zadnji tekmi velik napredek, zato obeta biti tekma jako zanimiva. 59/n

— Koča na Gozdu je do nadaljnjega odprta in oskrbovana ob sobotah, nedeljah in na praznike. — Podružnica SPD, Kranjska gora.

Razpored po slovanskem svetu.

— Nekoliko zanimivih številčk o socialnem zavarovanju. Največji zavod v celni CSR po pač zavod, ki se imenuje »Osrednja socialna zavarovalnica«, ki ji bo poverjena naloga, izvesti socialno zavarovanje, kakor ga je odobrila državna zbornica. Ta zavarovalnica bo imela 1000 uradnikov in funkcionarjev. Njena rešila bo ogromna in račun se, da bo znašala prva leta 52 milijonov »K. Iz prispevkov, ki jih bo v »Osrednjo socialno zavarovalnico« plačevala država, delodajalci in zavarovalci, se bo nabralo velikansko imetje. Nobena banka v celni republiki, da niti vse banke skupaj ne bodo razpolagale s tako ogromnimi kapitali kakor »Osrednja socialna zavarovalnica.« Ogledimo si jo! Čež pet let bo premogla »Osr. soc. zavarovalnica« 2.669.000.000 »K. ob koncu 10. leta pa že 5 milijard in pol, ob sklepu 20. leta čez 10 milijard, konec 30. leta več kakor 16 milijard, po 40 letih svojega obstoja nad 26 milijard, čez 50 let več kakor 27 milijard, a čez 80 let kar 35 milijard! Vsekaکو nenavadno ogromne vsote, s katerimi bo razpolagala, »Osrednja socialna zavarovalnica!« Ta zavod bo v istini vlesila in tako rekoč država v državi! Socialisti pač dobro vedo, zakaj vriskajo nad socialnim zavarovanjem.

LJUBAVNA TRAGEDIJA V BUDIMPEŠTI.

Iz Budimpešte poročajo, da je umor husarskega polkovnika Valerijana, ki ga je predinočnjim ustrelil na ulici finančni tajnik dr. Kostka, povzročil veliko senzacijsko. Odkriva se globoka rodbinska tragedija. Vse mesto je pod vtisom tega umora. Dr. Kostka se je po umoru sam javil policiji. Včera so najprej zaslišali soprogo dr. Kostke, ki je izjavila, da je res imela ljubavno razmerje s pokojnikom. Njiju ljubezzen je bila idealna in poirtvovalna. Ljubila sta se iskreno in pristrčno. Sedaj, ko je nje ljubljence mrtev, jo vlačijo v blato. Morilec je bil po zaslišanju takoj izpuščen. Obtožen bo uboja v efektu. Kostka živa splošne simpatije budimpeštanskih dam in dobre družbe, ker je ubil človeka, ki je motil njegovo rodbinsko življenje. Soproga polkovnika Valerijana je izjavila, da je znala za razmerje svojega moža do gospe Kostkove in da se je nameravala ločiti od njega. Vložila je že pri sodišču tožbo za ločitev zakonca.

HRSS in vstop v vlado.

Včerašnji »Slobodni dom« prinaša sledeče informacije: Vstop štirih zastopnikov v Davidovičev parlamentarno vlado je slednjič gotova stvar. — Pravimo srednjič, ker so Pašičevi radikali in Pribečičevci pretepači uporabili vse spletke za to, da bi bilo s tem vstopom HRSS v vlado približno tako, kakor je bilo z vstopom HRSS v beograjsko skupščino. Oni so mislili, da na ta način izločijo HRSS ali jo sploh prisilijo storiti krak, ki bi današnji parlamentarno vlado oslabil ali morebiti celo strmoglavil. Toda v tem so se zmotili in zmotili se bodo tudi v bodoče. Hrvatskemu narodnemu zastopstvu sploh ni prišlo niti na um, da zahteva ministrske stolčke, ker nam Hrvatim ni do oblasti v Beogradu, marveč samo do tega, da vse svoje državne posej čimprej rešujemo sami v svojem saboru in v svoji vladi v Zagrebu. Toda mi želimo doseči to sporazumno z onimi Srbi, ki so za sporazum. Zato pa je najprimernejša pot ta, da se v skupnem delu dobro spoznamo, da dosežemo medsebojno zaupanje in da se v praksi prepričamo, kateri posli se v resnici ac morejo za Hrvatsko nikakor reševati ali pa se morejo rešavati zelo počasi in slabo. Zato smo se mi temu primerno odzvali pozivu šefov združenih strank, da tudi HRSS vstopi v vlado. Ponavljamo jasno in glasno, da HRSS ni zahtevala nobenih ministrskih portfeljev. In zato ji te zahteve tudi niso mogli odkloniti. Izpolnitev nekaterih ministrskih portfeljev s hrvatskimi narodnimi zastopniki je zahtevala današnja vlada sama in tako je bila v prvi vrsti njena dolžnost, da to stvar tudi uveljavi. Zato od vodstva HRSS ni bil nihče v Beogradu, nihče s tem namenom ni tam ostal, niti tja prisel. Minili so ne le dnevi, marveč tudi tedni, a o vstopu zastopnikov HRSS v vlado še vedno ni bilo ničesar sklenjenega. Tedaj se je v ponedeljek 29. septembra predsedstvo temeljito pečalo s to zadevo ter sklenilo, da odpotuje podpredsednik dr. Maček še isti dan v Beograd in izjavl ministrskemu predsedniku sledeče: Prvič: Ako so imenovanju hrvatskih ministrov na potu najmanjše zapreke, da od tega imenovanja odstopimo in da si vlada ostala štiri ministrstva nadomesti brez Hrvatov, kakor pač sama hoče. Zastopniki HRSS bodo podpirali vlado tudi nadalje v skupščini in izven nje, odreči pa se hočejo absolutno vsakemu predlogu in vsaki za-

htevi, da se na Hrvatskem to ali ono spremeni ter prepuste vse poše in vso odgovornost vladi tem bolj, ker se vsi predlogi HRSS že itak uveljavljajo tako počasi ali pa sploh ne, da praktično nimajo velike vrednosti. Uduružene stranke, ki so sedaj na vladi, so prav tako odločno za pošteno in dobro upravo, kakor je tudi HRSS, one so prav tako pripravljene pobijati vsako korupcijo, začeniši od ministrov, da se more HRSS popolnoma zadovoljiti s svojo javno kontrolo v listi, po potrebi pa tudi v narodni skupščini. Če ministrski predsednik smatra, da bo imela vlada na ta način več zaupanja pri drugem ustavnem faktorju, naj se imenovanje hrvatskih ministrov sploh več ne omenja.

Drugič: V tem smatra celokupni hrvatski narod to postopanje o imenovanju hrvatskih ministrov za ponovni nepobitni dokaz, kako daleč smo še od enakopravnosti in kako bi radi v Beogradu v imenu Hrvatov še vedno imeli samo plezalce in petoliznike, za katerimi na Hrvatskem nihče ne stoji, in če bi se volitve vršile kdove kako in naj jih vodi, kaj vemo kdo, bi se vendar le prepričali, da ne morejo nikogar dobiti zase. Pašičevo postopanje s hrvatskim narodnim zastopstvom je našlo torej še eno podporo ali kakor pravijo gospodje »pendante«, in vsa hrvatska politika mora temeljito računati s tema dvema tako važnima političnima činiteljima.

Tretjič: Uduružene stranke, osobito pa današnja parlamentarna vlada, ima prvo dolžnost, da upošteva tudi razpoloženje svoje parlamentarne večine in onih 10 milijonov ljudstva, ki stoji za njo, in se ne sme ukloniti pisanju ali grožnjam manjšine, ki vsa obupana, ker je izgubila oblast, ne izbira nobenih sredstev ter zlasti Hrvatov očita vso ono neiskrenost, pa tudi podlost, s katero se ta manjšina žal še preveč odlikuje. V tem, ko je podpredsednik dr. Maček dospel v Beograd, so prišle v Zagreb iz Beograda brozjavne vesti, po katerih je ministrski predsednik Davidovič po dveurni avdienci na dvoru izjavil novinarjem, da je položaj posej čvrst, ker ima v parlamentu sigurno večino, da se sestane skupščina sredi prihodnjega tedna, torej 8. ali 9. oktobra in da bodo ukazi o imenovanju hrvatskih ministrov podpisani v torek, 30. septembra ali v sredo, 1. oktobra.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:
Začetek ob 8. uri zvečer.
Petek, 3. oktobra: Moč teme. Red B. Nedelja, 5. okt.: Cyrano de Bergerac. Irv. Ponedeljek, 6. oktobra: Paglavka. Red C.
OPERA:
Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Četrtek, 2. okt.: Carjeva nevesta. Red A. Sobota, 4. oktobra: Majska noč. Izven. Nedelja, 5. oktobra: Cavalleria Rusticana in V vodnjaku. Izven.
Torek, 7. oktobra: Majska noč. Red D.

— Smrt znanega češkega slikarja. V ponedeljek, 29. septembra, je umrl v 57. letu svoje starosti znani češki slikar Ferdinand Engelmüller. Pokojni je bil učenc drugega znanega češkega slikarja Mařaka, s katerim je bil po svoji umetnosti v sorodstvu. Glavna epoha Engelmüllerjevega umetniškega dela spada v starejšo dobo. Svoja slikarska dela je zbiral v cikluse, ki so dosegli v mnogih reprodukcijah veliko popularnost.

— Dramska premijera nove sezone. »Cyrano de Bergerac« — pravtaka doktor-ska naloga za vrzoritelja. Francosko delo; velik odstotek poezije mu leži v vnanji obliki, v krasnoslovstvu stihov, v izcizelirano preciznih, dragocenih kostumih s čipkami, agrafami draguljev, novejim perjem, v svili, baržani in bogve čem še. Ansamblesko pretrirano težko, ker naj več ostanje verzil in razumljivi tudi, če govore isto vrstico kar po dve tri osebe v odlomkih, med vrvenjem in nemiru množice. Vrhutega povedni scenarije, ki potrebujejo globine, potrebujejo občutja v osvetljavi. Dali so nam z navdušenjem, kar premorejo. Jeli to zadosti tudi brez relativnosti, je drugo vprašanje. Režirano in priloženo je bilo vse z največjo poštrevnostjo. Putja ta je ustvaril naslovno vlogo, ki je od nekada spadala med vrhunce njegovega repertoarja v Rusiji. Obenem je vodil režijo. Nili to preveč za enega človeka? Bil je to Putjatin posebni častni večer in mu je aplavz dokazoval, da vemo ceniti njegovo žilavo neumornost in ljubezen ne le do našega gledišča sploh, nego ravno do te igre. Saj je on navdušil Otona Zupančiča, da se je podvrzel pretežavni nalogi umetniške prepressivne Rostandove komedije in jo je izvedel na način, ki spaja Rostandovega in Zupančičevega genija v enakovredno jednoto. Zahvala za ljubezen do stvari gre pa sploh vsem sodelujočim sinočnje predstave. Za danes omenjam le na kratko še Šaričovo, Medvedovo, Rakarjevo, Levčarja (važen prirastek k dramii!) Drenovca, Lipaha, Kralja, Skrbliška. Po nekaterih predstavah izrečem zaključno besedo. Gledišče (»Izvene«) je bilo čisto dobro obiskano. Predstava je trajala do pol dvanajstih. M. Z.

— Premijera Tolstojevе drame »Moč teme« bo v dramskem gledališču v petek dne 3. t. m. ob osmih zvečer. Matrono igra gna. Rakarjeva, Anisjo ga. Juvanovca, Akulino ga. Rogozova, Nikito g. Levar, Akima g. Šest, Pjora g. Rogoz in Mitriča g. Cesar. V ostalih vlogah sodelujejo gg. Wintrova, Gorjupova, Ježkova, Vida, Slavčeva, Plut, Drenovec, Jerman itd. — Režira g. Osipovič. 58/n

— K otvoritvi dramske sezone v mavi-borskem Narodnem gledališču. Kakor se poroča, bo letošnja dramska sezona na mavi-borskem Narodnem gledališču otvorjena v torek, dne 7. oktobra s Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Delo režira ravnatelj drame g. Valo Bratina. Prihodnja premijera v drami bo Nušičeva komedija »Narodni poslanec«, s katero bo ob enem združena proslava 60 letnice Br. Nušiča.

— Umetniška šola društva »Probudac«. Želja po ustanovitvi slovenske umetniške šole sega gotovo v ono dobo, ko so se pojavili prvi slovenski umetniki, ki so se zavedali, da bi to šolo dobili od avstrijske vlade. Tudi preobrat je nam ni dal. Tereen je bil pač premalo obdelan manjkali so gotovo predpogojl za ustanovitev takega državnega zavoda. Da imamo danes v Ljubljani vsaj društveno umetniško šolo, ki se od leta do leta lepše razvija, se moramo zahvaliti peščici požrtvovalnih strokovnjakov, kateri so ji z nesebičnim delom postavili temelj in kateri grade začetno delo smotreno naprej. Njim se imamo zahvaliti, da stopa umetniška šola društva »Probudac« letos v svoje četrto šolsko leto. Šolskemu vodstvu se je posrečilo pridobiti za nadaljni pouk nekaj novih odličnih močil. V kratkem bodo objavljeni točnejši podatki o preteklem šolskem letu in o novi organizaciji šole v letu 1924/25. Za danes opozarjamo za umetnost navdušeno mladinu in vse druge interese na vsipovanje, ki se bo vršilo v novi risalnici na Tehn. sred. šoli (mezz. št. 11) dne 6. in 7. oktobra od 18. do 19. in dne 8. oktobra od 16. do 18. ure. — Ravnateljstvo umetniške šole »Probudac«.

— Socijalna zakonodaja v naši državi. Sestavlil š. S. Izdala Strokovna komisija za Slovenijo (Pokrajinski odbor G. R. S. J.) v Ljubljani. Izšla je knjizica, ki je bila za orientacijo delavcev kakor podjetnikov že zdavnaj neobhodno potrebna. K razčiščenju nejasnosti in neorijentiranosti o veljavnih in razveljavljenih zakonih v raznih panogah socijalne zakonodaje bo ta knjizica mnogo pripomogla. Knjizico je uredil odlični delavec na polju socijalne zakonodaje, ki se je z vprašanji delavske zakonodaje pečal pri delavskem oddelku Pokrajinske uprave za Slovenijo. Gradivo, ki je obsežno v knjizici, je obdelano skrbno in izčrpno. Priporočamo knjizico tako podjetnikom kakor delavcem, ker bo lahko obema prihranila marsikaj nepotreben spor in marsikatero nepotrebnop. Knjizica se dobi po vseh knjigarnah in stane izvod Din 10.—, Naroča se pri Strokovni

komisiji za Slovenijo v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.

— Izšla je 7 broj »Jugoslavenske Njive«. Na uvodnom mestu govori češka historikinja dr. Milada Paulova o prvim diplomatskim koracima za ujedinenje Jugoslavene. Dr. Fr. Bubanovič raspravlja o moralu današnjega vremena i izlazi s tvrdnjom, kako moral faktičnu postaje vse viši. Dr. Vl. Dvornikovič nastavlja svoje študije o psihologiji pesimizma. Beletriističkim prinosima javljaju se Vlad. Nazor (novela), Stan-ko Tomašič (nastavak romana) te Katalinič i A. Bonifačić (pjesme). U pregledu piše V. N. o premijeri »Carske neveste«, V. Jurkovič o Ivekovičevju izložbi. Be o Strindbergu i J. St. Popoviću i A. Kovač o novelama Djure Vilovića D. Bogunovič osvrtje se na sokolski slet, Fr. Ilesič piše o profesorskom kongresu u Varšavi i slavenskim manjinama u Poljskoj. U feuilletonu donosi Velikanovič humoresku »Kako je jedan ministar skapao od gladi«. Itd.

— Casopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. IV. letnik. Ljubljana 1924. Cena Din 50.— Naroča se v seminarju za slovensko filologijo, Ljubljana, uni-versa. — Pred kratkim je izšel 4. letnik te, za Slovence tako važne publikacije s sledečo vsebino: Milko Kos: Paleografske in historične študije k freisinskim spomenikom; Petar Skok: Tri etimologije; Ivan Prijatelj: Borba za individualnost slovenskega književnega jezika v letih 1848 do 1857; Fran Kidrič: Stapleton; Fran Ramovš: Razvoj imperfakta v rezijanski. Male vesti. Ivan Košič: K zloženkam z d — korena dhe; Franc Ramovš: Izvor slovenskih svetniških imen Ilj, Tilj, Tilen in Tilih za lat. Aegidius; Fr. Kidrič: Otrzožha Biblia 1566; otrožha Tabla (ali Biblia) o. 1580; Bohoričev Elementale Labacense cum Nomenclatura; Slovenske knjige v protestantski stanovski šoli v Ljubljani 1563—1598; Gregor Vorenc; Ivan Prijatelj: Nekaj Vodnikovih pisem Kopitarju; Vaclav Burian: O zadnjih dnevih Kopitarjevega življenja; Joža Glonar: Pleteršnikov Pleteršnik; Rajko Nahtigal: Programatične i. dr. opazke k Kosovi raspravi o freisinskih spomenikih; Janko Šlebingger: Bibliografija. Priporočamo naši inteligenci, ki ji je gotovo mnogo lažje na razvoju slovenskega jezika, književnosti in zgodovine, da si časopis čimprej naroči. 63/n

Glasbeni vestnik.

— Klavirski virtuos Aleksander Borovski je dosegel na svojem sobotnem koncertu v Zagrebu tako kolosalen uspeh, da ga je težko opisati. Na splošno željo in zahtevo mora svoj koncert ponoviti. Zagrebški glasbeni kritik pravi o tem koncertu sledeče: Dvorana Glasbenega zavoda je bila nabitno polna. Teško je naštetii vse odlike tega tankočutnega umetnika, ki se globoko uživi v vsako skladbo in potem reproducira svoje vtise. Borovski je virtuos, ki popolnoma obvlada vse tehnične probleme ter jih popolnoma potisne v ozadje, samo da more dovršeno izraziti vsebino dela, katerega predvaja. Način njegovega sviranja je izvanreden. Iz instrumenta izvlajba prekrasne barve in zna pričarati najbolj čudezne dogodilja. Posebno zna pokazati dinamijske efekte. Velik je mojster v sviranju polifonskih stavkov, ki jih podaja jasno in neobčajno-lahko. Ta veliki umetnik nastopi v Ljubljani v petek 3. t. m. ob 8. zvečer v Unionski dvorani. — Predprodaja v Matični knjigarni. 55/n

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V četrtek zvečer možki zbor, v nedeljo dopoldne ob 10. mešani zbor.

Tekma v nogometu

— Ilirija : telovadci Sokola I. — v nedeljo 5. oktobra. — Začetek ob treh popoldne.

Sokolstvo.

— Sokol I. Vprašujete, kdo tekmuje v nedeljo v nogometu. Odgovorjamo: Stano Derganc, Zupan, Petelin, Zabajek, Verovšek, Klemen, Rak, Godler, Lozej, Vadnal, Lassbacher, Podgornik, A. Turk. — Začetek ob 15. (3. popoldne). Cena vstopnicam: Din 3.—, 7.—, 10.—, 15.—. — Predprodaja: A. Turk, Prešernova ulica 48 in trvdka Gorec, Kreditna banka. 53/n

Julijska Krajina.

— Gorje slovenskemu učiteljstvu. Tudi enega senatorja za vsakih 5.500.000 prebivalcev. Država Nevada, ki ima le 77.407 letos so s 30. septembrom odpuščeni vsi provizorični učitelji, kar jih je bilo imenovanj za definitivne od vojnih časov dalje. Gentilejev zakon sicer veleva, da morajo učitelji po tretjem službenem letu dobiti stalno mesto, ali to se ne izvaja, ker tako stalno nameščenje ne prilja italijanski šolski oblasti. Ni dolgo tega, ko je prišla iz Rima vest, da bo za slovenske učitelje dobro preskrbljeno in da ne bodo vrženi na cesto. Sedaj pa je približno tretjina naših učiteljev odslovljena in stoji tu brez kruha. Šolski zakon odpravlja letos drugi razred v slovenskih šolah. Tako nima okoli 250 naših učiteljev in učiteljic nobenega upanja za kakomesto. Strašno je to, da so nekateri učitelji, ki službujejo že 15 let, še vedno provizorični in danes brez službe. To je brezsrčnost, ki je italijanska posebnost.

— Vodstva ljudskih šol v tržaški okolici zavrta starše kateri prijavljajo svoje otroke h pouku materinščine v dodatnih urah. Tako se gospodje ne ozirajo na voljo staršev, pa tudi ne na določbe šolskega zakona, ki pripušča take prijave. To pa delajo brez strahu pred kakim ukorom s strani šolskega skrbništva, ker je slednje najbrže samo dalo šolskim vodstvom instrukcije, da se imajo slovenski starši kratkomalo zavrniti glede prijav za pouk slovenščine.

„KINO IDEAL“ prične v četrtek, 2. oktobra s predvajanjem dvodelnega monumentalnega filma

„Grbec iz Notre Dame“

po znamenitem romanu Viktor Hugo-ta „Zvonar iz Notre Dame“. Film sam na sebi je dovršenost in val igralci naravnost fenomenalni. Vlogo Quasimodo — „Grbec iz Notre Dame“ igra Lon Chaney poznaj že iz vloge hromega v filmu „Potres v St. Franciscu“. Neprestano menjanje slik in igra „Grbeca“ fascinira gledalce do skrajnosti. Podjetje je uverjeno, da bodo obiskovalci nad vse pričakovanje zadovoljni in v vsem presenečeni, kajti film te vrste se tu še ni predvajal.

Predvajanje I. dela od četrta 2. t. m. do vštveši nedelje 5. t. m., II. dela pa od ponedelja 6. t. m. do vštveši četrta 9. t. m. ob običajnih urah t. j.: ob delavnih popoldne 4., pol 6., 7. in pol 9.; ob nedeljah in praznikih dopoldne pol 11., popoldne 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. — T. t. občinstvo se uljudno prosi, da prihaja točno k predstavam in da pozneje došli ne motijo predstav. — Popis tega filma dobi se brezplačno pri biagajni. 6223

— Srbska cerkvena občina v Trstu javlja, da se vrši vpisovanje v otroški vrtec in ljudsko šolo do nedelje 5. oktobra.

— Utonil je v Soči 62 letni Anton Bajt iz Kamnega, ko se je hotel prepeljati po žici na desni breg Soče. V sled navlivo je bila Soča zelo narastla in deroči valovi so odtrgali Bajta od žice ter ga poplutili, ko je bil že blizu desnega brega. Utopljenca še niso našli.

— Smrtna nesreča v tržaški prosti luki. Na parniku »Barion« je večja skupina težakov razkladala blago. Delo je šlo hitro izpod rok. Pri hidravličnem žerjavu, ki je dvigal vreče cementa iz parnikovega skladišča, se je utrgala jeklena žica in je ves tovor kakih 20 vreč, padel v skladišče baš v trenotku, ko je stopal pod njim težak Benedetti. Revež je obležal pod bremenom onesveščen. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl.

Izpred sodišča. SLUŽABNIK KRISTOVA RADI ZASRAMOVANJA OBSOJEN.

Dne 1. tm. se je vršila pri tukajšnjem okrajnem sodišču soba št. 15. zanimiva razprava proti iskusnemu kaplanu Rovtariju, ki je kakor znano svoj čas šolske otroke, kateri so pri sokolskem naraščanju zmerjal s svlnjami, barabami itd. ter grozil njim in njihovimi staršem s peklom. Rovtar se te razprave ni udeležil osebno, ampak je bil navzoč le njegov zastopnik, kateri je sicer skušal prepričati sodnika, da se ne more velikom dati na verodostojnost prič in prelagal, da se zasljišjo še šolski otroci. Sodnik je predlog zavrnil. Zastopnik ni hotel v tem oziru nobene poravnave, akoravno je bil zasebni tožitelj g. Javonrik pripravljen se poravnati in je zahteval samo primeren znesek za slepe vojake. Prosil je samo za milo kazni, 50 dinarjev globe, v služaju neizirljivosti na štiri dni zopora in plačati mora vse stroške.

Razpravljala se je obenem tudi zadeva ge. Skala, kateri ni hotel dati listka za birno in jo zmerjal z brezverko ter ji očital slabo vzgojo otrok. Kot priči zoper ge. Skala sta bila zaslšana 10 letni Andrej Stile in njegov brat 7 letni Maks. Prvi je pred sodnikom, da je rekel kaplan brezverka, drugi pa je samo z glavjo kimal. Zanimiva priča v tem procesu je znani klerikalni priganjač ključavničarski pomočnik na Lra Clirli Podržaj, 22 let star. On se je nahajal ves čas v sobi pri kaplanu in pisal note. Pod prisego najprej sploh vse zanika, da bi kaplan inkriminiral besede izrekel proti ge. Skala. Na ponovno vprašanje sodnika pa izjavl, da ji je morda, preden sta pričela kričati, lahko očital slabo vzgojo, nikakor pa ji ni rekel brezverka. Najinteresantnejše je pač bilo, da je 10 letni deček Stile na vprašanje kaplanovega zagovornika, ali je ta izrekel res brezverka, fant to potrdil. Ker se nahaja ge. Skala v bolnici, je sodnik razpravo preložil, da bo ko ozdravi zaslišal še njo. Tako je bilo s tem javno žigosano pred edino kompetentnim forumom zasramovanje Sokola in način poučevanja verouka od strani dušnega pastirja. »Gadjja zalega, kako morete govoriti dobro, ko ste hudobni? Kajti usta govore, česar je srce polno. (Matevž 12 poglavje 34 vrsta).

— Podjeten obmejni trgovec brez lir in kron. Včeraš je vršila pred senatom dež. sodišča zanimiva obravnava proti podjetnemu obmejnemu prehačaju in mešetarju Ivanu Makovcu, ki trdi, da ima v Gaberjih svojo hišo in pa 7 parcel grunta, česar pa še ni dokazal. Glasom obtožnice je ta možakar jako podjeten, zvit in prefrigan, v slučaju potrebe pa tudi skrajno predrzen in argotent. Zaprl so ga že pred petimi meseci in ga obdolžili raznih deloma posrečnih tatvin in sileparij. Prišlo pa je do obravnave šele včera in sicer zato, ker je obtoženi Makovec navajal vedno nove zagovore in je bilo zamudno zbirati za obtožbo potrebno obmejno gradivo. — Obsežna obtožnica očita Makovcu razne predrzne in tudi zelo nerodne sileparije. Mož je hodil po naših obmejnih krajih in se je izdajal za konjskega trgovca ali mešetarja, kar mu je pač bolj prišlo. Obenem pa je kupoval tudi posestvo na naši strani, češ da se hoče iznebiti teh vrazjih Italijanov in Italijanašev. — Ko mu je predsednik po prebrani obtožnici prebral poročilo župana iz Gaberja v katerem piše županstvo, da nima Makovec v občini nobenega posestva, se je obtoženec silno razhudil, češ da je to poročilo neresnično. Trdil je, da je podpis župana Ukmarja ponaredil podžupan Marcel, kot bi on lahko podpisal senatnega predsednika, in je napravil zato tako slabo spričevalo ker mu je nasproten in je največji goljufivec naše in laške države. — Obtožnica mu očita dalje, da je napravil mož na več krajih ceho, kjer je precej zapil in zajedel. Ko pa je bilo treba plačati mu je zmanjkalo kron in je imel samo lirске bankovce s tako visokimi številkami, da mu ljudje niso mogli takoj zamenjati in so z ozirom na to, da je mož bogat liraš, radi počakali in so mu tudi radi postregli. V resnici pa je bil obtoženec suh kot paper. Med potjo je naletel na nekega

Jožefa Slavca, katerega je tudi spravil v pošteno zagato. Mož bi bil rad kupil dva konja, imel pa je premalo denarja. Sklenil je, da kupi najprej enega konja. Makovec pa se mu je ponudil za mešetarja, češ da je on znan, in zna ta »kšeft« tudi tako obrniti, da dobi drugega konja tudi brez denarja. In res je napravil obtoženeč pri nekem posestniku tako, da sta enega konja kupila in plačala, drugo jutro pa je poslal Makovec tovariša s plačanim konjem naprej, on pa je med tem prevaril domačega hlapca, da je kupil tudi drugega konja in mu ga pred nosom odpeljal. Sestala sta se nato pri posestniku Zreču kjer sta nočila. Pri njem sta glihala za zrebico, vendar pa h sreči ni prišlo do kupčije. Pač pa je izjavil Makovec od gospodarja 2000 kron posojila, češ da ima samo lire, katere gre v Čušperk menjat. In mož se je pošteno najedel in napil, skuhali so mu čaja, posodili so mu dežnik in 2000 kron denarja, vse to na račun lir in neplačanega konja v hlevu in podjeten mešetar jo je odkuril. Zajec pa je zahteval 3374 kron odškodnine. Obtoženeč je nato posono odgovoril: No, če on res trpi škodo, sem pa pripravljen, da mu jo plačam. (Smeh po dvorani). Še lepše pa je napravil ta obmejni rogovileš s posestniku Umkovo. Zvedel je, da prodaja žena svoje precej obsežno in čedno posestvo. In že je bil on kupec. Da bi mu žena verjela, da ima pred seboj res bogatinka, ji je natvezil obtoženeč sledečo dogodbico: Vozil sem se z avto po kupčiji. Pa smo povozili konja. Odletel je in obležal mrtev v grabnu. — Ja za božjo voljo mož, kaj pa ste potem naredili? — Ah kaj, je odvrnil on, in segel ponosno v suknjič in pokazal z roko, kako se plačuje: Plačal sem gospodarju 25.000 kron, pa smo se lepo naprej peljali. — In žena je dobila pred takim kupcem strašen respekt. Začela sta glihati za posestvo. Ona je zahtevala 225.000 kron, on pa si je hotel posestvo ogledati. Bilo mu je od dneva do dneva bolj všeč, sprehajal se je po zemljišču, žena pa mu je pridno cvrla in pekla. Čez nekaj dni pa se je odpeljal z njenim bolehnim možem k zdravniku. Ker mu je zmanjkalo kron in je poslal vse lire v Ljubljano zamenjat, mu je dala žena še 300 Din za pot, češ da morata z možem dobro živeti. — Konec pa je bil ta, da se je mož vrnil sam domov, prefrigan kupec pa jo je odkuril po svoje in je še bog zna kaj vse počel, dokler se niso popolnoma uverili, da je suh in silepar in so ga pripeljali v Ljubljano. — Ker je obtoženeč, ki zna biti tudi precej surov, navajal razne nove dokaze, mu je ugodilo sodišče, še nekaj poskusov dokazati to, česar danes ni mogel in je obravnavo preložilo.

— Zgodaj si začel fant, ne vem, kaj bo iz tebe. Komaj imaš petnajst let, pa sediš že na klopi večjih tatov. Male tatvine si pri nas kar preskočil. Priznaj, kar si napravil in poboljšaj se, tako boš dobil za enkrat še manjšo kazen, če bomo uvideli, da se kešaš in da se morda le še poboljšaš. Tako je počul predsednik senata komaj 15 letnega mizarkega pomočnika iz Mengša, ki je bil obtožen kar treh tatvin. Dve tatvini in sicer 500 Din in 2 klobasi in pa tatvino nekega večnega ključa je fant priznal. Ni pa hotel priznati, da je ukradel svojemu gospodarju tudi mizarско orodje. Slaba spričevala ima fant. Že v šoli je kradel součencem razne malenkosti in je že takrat pokazal nagnjenje do tujih ključev. Ukradel je nekoč celo ključ od šolskih vežnih vrat. Označilo ga učitelj, da je lažnjiv in delomržen. Svojem mizarškem součencem je kradel svinčnike, goljufal je gospodarja — kratko vse je proti fantu. — In klonil je dečko pod težo in je vse priznal. Obsojen je bil za enkrat le radi priznanja samo na 14 dni težke ječe. Predsednik pa ga je resno posvaril, da naj se poboljša ker ta pot, ki jo je ubral sedaj, ga pripelje lahko končno na vislice.

— Slabo je naletel mlad soboslikar Keržmanc. Prišel je v družbi svojega tovariša k posestniku Antonu Ruperju na Bukovnem vrhu in se mu ponudil, da mu preslika sobe. Mož je delo odklonil, pač pa je fanta pogostil s kruhom in močtom. Ko pa je odšel Ruper na bližnjo senožet, je prišla za njim njegova 10 letna hčerka in mu rekla: Oče, ta fant je bil v zgorjni hiši in je pobegnil sedaj proti gozdu. Gospodar je takoj slutil, da ne more biti vse v redu. Stekel je za fantom in ga dohitel v sosedni gostilni ravno ko si je naročil pivo. Trdo ga je prijel, kaj je iskal v zgorjnji sobah. Fant je rekel, da si je ogledal sobe v svrho slikanja. Pri natančni preiskavi pa je našel Ruper v njegovi kapi 1960 Din, katere je ukradel. In fant je moral priznati. Pri obravnavi se je ugotovilo, da je bil mladi pridanič že 15 krat radi tatvine kaznovan in da je sploh povsod na slabem glasu. V tem slučaju se je zagovarjal fant, da je bil popolnoma zmeden od pijače, česar mu pa seveda ni nihče verjel. Obsojen je bil kot nevaren tat katerega niso niso vse kazni nič pomagale na 3 leta težke ječe, kar ga je tako pretreslo, da je zagrozil celo sodniku, češ vaš prednik, ki me je tudi hudo obsodil, je ravno eno leto po obsodbi umrl.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Tivoli: »The Kid« (Charles Chaplin - Jackie Coogan).
Kino Matica: »Gösta Berling«.
Kino Ideal: »Grbec iz Notre Dame«.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1924.

Radić in katolicizem.

Slušatelj teološke fakultete na vprašanišću v Krakovu, Slavak Cencak, se je ustavil na svojem potovanju po Jugoslaviji, kjer je hotel proučiti položaj katoliške cerkve, tudi v Zagrebu in je govoril s Stjepanom Radićem o njegovem stališču napram katolicizmu. Radić mu je izjavil, da on in njegova stranka priznavajo, kar se tiče katoliške cerkve vobče, vse to in tako, kakor se jim nudi, t. j. da v strogo cerkvenih zadevah in vprašanih nečejo ničesar dostavljati ali črtati. Naglašal je, da je princip njega in njegove stranke: »Vera se veruje, politika se presoja.« Zato se on in njegova stranka v čisto verske probleme ne vmešavajo, ker je to stvar papeža, škofov in duhovščine. Kar se pa tiče politike, imajo proste roke po svojem glavnem principu »Politika se presoja«. Na vprašanje, dadi Radić in njegova stranka v konkretnem slučaju nastopa proti cerkvi in duhovščini, je slednji odgovoril takole: Proti cerkvi jaz in moja stranka nisimo nikoli nastopali. Kar se pa tiče klera in duhovščine — če že nastopamo nastopamo samo tedaj in toliko, kadar in kolikor se duhovščina vmešava v politiko.

Kar se tiče materialnega stanja duhovščine je Radić izjavil, da ima on in njegova stranka v svojem programu, da slednjič uredi materialni položaj duhovščine. Sramota je, pravi Radić, da so slučajni, ko so služkinje boljše plačane kot duhovniki. Tega ne moremo več trpeti, ker mora biti duhovnik kulturni delavec, ker si mora kupovati knjige in novine, mora se oblačiti, sprejemati goste, on mora z eno besedo odgovarjati današnjemu kulturnemu času, da bo zares kulturni človek. V takih razmerah in v takem položaju pa ne le, da le ne more biti »kulturne«, nego se žal polagoma celo oddaljuje od te »kulture«. Radić misli, da bi bilo zelo dobro ustanoviti velik in skupni fond, iz katerega bi dobivali potem vsi duhovniki enake vsote, ne pa kakor sedaj, ko eni žive v popolnem izobilju in blagostanju, dočim drugi trpe največjo bedo in pomanjkanje. Radić se bo vedno protivil ogromnim beneficijam, ker smatra, da tam, kjer prevleliko gospodarstvo samo po blatu gazi, a se za druge ne menja, trpi morala.

Po čudnem naključju vidimo torej, da zavzema Radić napram katolicizmu povsem enako stališče, kakor smo ga vedno zagovarjali tudi mi. Krščanstvo je socialni faktor, brez katerega bi se v človeštvu udejstvovala vsa slaba nagnjenja in instinkti. Toda verski čut je treba strogo ločiti od posvetnega delovanja, v tem slučaju v prvi vrsti od politike. Radić sam pravi, da se on in njegova stranka nikoli ni in ne bo vmešavala v čisto verske zadeve, da pa ima pravico nastopati proti katoliški duhovščini, čim se slednja peča s politiko. Kolika ironija usode! Naši klerikalci se penijo od jeze, kadar jim človek očita, da vlačijo cerkev in verski čut v politiko. Napredno slovensko inteligenco sovražijo in preganjajo samo zato, ker se ne more strinjati z njihovim načelom, da naj bo duhovnik obenem tudi politik. Z Radićem, ki prav tako nasprotuje političnemu udeleževanju katoliške duhovščine, pa se de za skupno mizo in ga hvalijo kot svojega najboljšega zaveznika. Ali ni v tem ponovni nepobitni dokaz, da je klerikalizem dandanes vse prej kot nosilec velikih krščanskih idej?

Prosvetni minister čisti ...

Ne samo v Sloveniji, marveč tudi v ostalih pokrajinah naše države, tako v Bosni in Hercegovini je začel prosvetni minister dr. Korošec preganjati klerikalni šolski politiki nasprotne šolnike, ki so si pa pridobili za razvoj šolstva nevenljivih zaslug. V Bosni in Hercegovini je dr. Korošec odstavil tri odlične šolnike-pedagoge, in sicer: ravnatelja Milana Gjukovića, nadzornika osnovnih šol Stevana Žakulo in nadzornika srednjih šol Gjoko Kovačevića. Na njih mesta je postavil izrazite separatiste. Ni le zgolj slučaj, marveč je sistem, ki jasno osvetljuje dr. Koroščevo prosvetno politiko, stremeko tudi za to, da se med šolsko mladino zatro korenine velike sokoške ideje. Zato je začel dr. Korošec odstranjevati vodilne pedagoge in šolnike, ki so vedno stali na braniku te ideje. Kakor naš Gangl, je bil tudi Žakula vnet voditelj Sokolstva v Bosni in Hercegovini.

Odkup Južne železnice. Ministrski svet je odobril predlog prometnega ministristva, da država za 850.000 frankov odkupi vsu imovino bivše Južne železnice z zemljišči vred.

Iz oficirskega zbora. Minister vojne in mornarice general Hadžić je včeraj predložil Nj. Vel. kralju v podpis ukaz o imenovanju novih oficirjev. Na snočni seji ministrskega sveta je nato vojni minister poročal, da bo 852

narednikov - gojencev vojne akademije imenovanih za podporočnike.

Nalivnost inozemske življenjske zavarovalne družbe. Nizozemska življenjska zavarovalna družba v Amsterdamu je imela s. č. v Ljubljani, Mariboru itd. svoja zastopstva, katera so takoj po razslu avstro - ogrske monarhije izgubila s površja edino iz tega vrzoka, da ne bi bilo treba sprejemati od zavarovancev premij v zdravi valuti. Od tega časa je naravno zapadlo že mnogo police jugoslov. državljanov, katere hoče gorenja življenjska zavarovalna družba po svoji dunajski reprezentanci likvidirati v avstrijskih kronah, kar bi seveda pomenilo zanjo izborno kupčijo, ker so zavarovalci s. č. svoje premije plačevali v zdravi valuti. Ker je, kakor znano, do začetka svetovne vojne vrednost dveh avstrijskih kron presegala ono enega holandskega goldinarja in se je pozneje počasi zmanjševala, dokler ni, naravno, po razslu avstro - ogrske monarhije rapidno padla, gotovo ni iz jur. stališča nobenega dvoma, da je zapadle življ. zavarovalne police oziroma zavarovalne rente po vplačanih premijah tačasemu kurzu odgovarjajoče zaračunati in izplačati. Dalje je po odlični juristični zastopani stališče, da se t. č. jugoslovenski državljanji nimajo podvreči jurisdikciji dunajskih sodišč, ker je imela niz. življ. zavarovalna družba samo generalno reprezentanco za avstro - ogrsko monarhijo, katera je, naravno, sedaj prešla kot naslednica samo na področje t. č. nemško-avstrijske republike, tedaj je za jugoslov. državljanje merodajen samo glavni sedež zavarovalne družbe v Amsterdamu. Nizozemska zavarovalna družba v Amsterdamu, računajoč na nalivnost svojih jugoslovenskih zavarovancev, se bo tedaj občutno zmotila, ker je proti njej vloženi že več tožb v zavarovanje zakonitih pravic zavarovancev. Dalje se še omenja, da so se skoraj vse ugodnejše inozemske zavarovalne družbe s svojimi zavarovalci na kulanten način sporazumele, da se obvarujejo tožb, katere jim gotovo niso v reklamo.

Kolonizacija se prične znova. Ministrstvo agrarne reforme javlja, da se prične kolonizacija v Južni Srbiji znova in sicer že meseca novembra. V prvi vrsti se bodo sprejemali prebivalci iz siromašnih krajev.

Velika skupščina invalidov iz vse kraljevine se bo vršila 17. t. m. v Beogradu. Na dnevnem redu je tudi poročilo o invalidskem zakonu.

Delovni čas po trgovinah. Predstavniki trgovskih nastaviteljev v Beogradu so bili pred kratkim pri ministru za socialno politiko ter so mu predložili zahteve svoje organizacije, da se uredi delovni čas v trgovinah. Minister jim je obljubil, da se to zgodi in sicer da izide vladna naredba, po kateri se uvaja v trgovine 9 urni delovni čas, glede odpiranja in zapiranja pa se prepuča določitev pristojnim trgovskim zbornicam. Najbolj zgodaj bi se prodajalne mogle odpirati ob 6. zjutraj in najkasneje zapirati ob 7. zvečer.

Pisarne ministristva notranjih poslov so se preselile 1. oktobra v novo poslopje na Obilježevem vencu št. 6.

Kazensko postopanje proti Joškotu Guzelju radi suma tatvine se je na odredbo dež. sod. v Ljubljani ustavilo, ker ni bilo nikakega dokaza, da je sum utemeljen.

Za popravo državne poti Gostivar-Debar je ministristvo gradjevina odobrilo kredit 180.000 dinarjev. Delo se prične takoj.

Danski novinarji v Beogradu. Jutri prispeta v Beograd preko Subotice dva danska novinarja in sicer J. Kristjansen, šef tiskovnega oddelka in strokovnjak za etnografijo jugovzhodne Evrope, bivši docent univerze v Kodanju, in dr. M. Fomer, tajnik Centralnega novinarskega odseka v Kodanju, strokovnjak za geografijo in zoologijo Balkana in profesor. Njuno potovanje ni uradno, nego naučno. V Beogradu ostaneta dva dni. Nato odpotujeta v Bosno, Srbijo, Dalmacijo in Južno Srbijo. V naši državi ostaneta do 20. t. m., nakar odpotujeta na Grško.

Strokovne šole. V ministristvu trgovine in industrije izdelujejo načrt za strokovni poduk, s katerim se združuje otvarjanje novih strokovnih šol ob pričetku vsakega šolskega leta.

Okoli 100.000 nezaposlenih. Po najnovejših podatkih ministristva za socialno politiko je v naši državi danes okoli 100.000 nezaposlenih delavcev. Številne tvornice so reducirale svoje delavstvo na 20-30%.

O prepovedi alkohola v Ameriki in o svetskem pokretu proti alkoholizmu je predaval v angleškem jeziku v Beogradu včeraj zvečer gosp. Viljem Tompson, član izvrševalnega odbora Svetovne lige proti alkoholizmu. Predavanje se je sproti prelagalo na srbsčino.

Novi list v Prekmurju. V Murski Soboti začne izhajati t. dni novo tednik pod imenom »Murske novice«, ki bo obravnaval gospodarska, kulturna in politična vprašanja Prekmurja. Za list vlada med tamošnjim prebivalstvom veliko zanimanja.

Oddaja kolodvorske restavracije v Zenici v zakup. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 25. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede oddaje kolodvorske restavracije v Zenici v zakup. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Železniška šola prometnega ministristva v Beogradu je pričela posloovati. V to šolo je bilo sprejetih nad 200 gojencev, ki postanejo po dveh letih kvalificirani prometni uradniki.

Ukaz ministristva narodnega zdravja. V ministristvu narodnega zdravja je podpisanih več ukazov o imenovanju, vpočititvi in napredovanju različnih števil zdravnikov.

Akcija fakultetnih uradnikov. V torek popoldne je izročilo Udruženje fakultetnih uradnikov pravosodnemu ministru proročno, v kateri naglašajo, da je treba v komisijo za revizijo razvrstive fakultetnih uradnikov sprejeti tudi tri člane tega Udruženja.

Seznami o pasavali kraljih. Poljedelsko ministristvo je odredilo, naj vsi oblastni referenti sestavijo sezname o potrebnih nali za pasivne kraje. Ti sezname morajo biti predloženi ministristvu do 15. t. m., ko vlada prične sestavljati načrt za pomoč tem krajem.

Dijaška kuhinja v Kranju. Trideset let že posluje Dijaška kuhinja v Kranju. Ta doba je živ spomenik milosrčnosti in dareljivosti občinstva v Kranju in izven mesta od blizu in daleč. Tekom 30 let je bilo mogoče prehranjevati ubožne dijake po številu 1982. Zavod ima trajen obstanek z glavnicno in pa s skladiškom kralja Petra I. Osvoboditelja. Glavnici je položil temeljni kamen Vinko Majdič, sklad kralja Petra se je ustanovil v šolskem letu 1921-22. V minulnem šolskem letu je bilo sprejetih na prehrano v kuhinjo 38 dijakov, koncem leta jih je bilo 29. Prejemki so znašali 52.668.40 D, izdatki pa 40.639.25 Din.

Pota v Šiško. Tu se odigravajo čudne stvari! V skriti ravni so v ljudi borbi vse živga kot strela, udarja kot grom. Vsa pota vodijo v nedeljo popoldne 5. oktobra v Šiško. Vabi »Ilirija«, vabi Tabor!

Zenski tečaj v Štupu. Ministristvo trgovine in industrije je otvorilo v Štupu trimesečni tečaj za krojenje ženske obleke. Za stromašne ženske se izdela nekaj oblik brezplačno.

Za razširjenje umobonice v Toponici pri Nišu je dovoljen kredit enega milijona dinarjev. Zgradi se tretji paviljon.

Iz Šibenika. Slovenski fantje, gojenci brodarice - podoficirske šole vojne mornarice, so dovršili šolo z odličnim uspehom, postali podoficirji ter dobili sledeče grane: radiotelegrafika: Draganić Drago, Pleško Hubert, Dressl Viktor, Zabovnik Jože, Skalický Bruno, Havelka Josip, Čavčić Oto, Berger Boris; administrativno-disciplinska: Kovač Fran, Zabovnik Mirko, Carl Janko; artiljerijska: Kečelj Josip, Kolman Rado, torpedna: Legat Julij, Sušnik Bogo, Glavič Ignac.

Kriminalna statistika Novega Sada. Novosadska policija je izdala statistični pregled o kriminalnih slučajih v letih 1920, 1921, 1922 in 1923. Glasom te statistike je bilo v teh letih drznih tatvin 210, 112, 9 in 62, manjših tatvin 498, 383, 462 in 693, ropov 2, 3 in 9, poskušanih samomorov 3, 2, 12 in 13, odprava ploda 2, 2, 8 in 12, posilstva 6, 0, 4 in 14, težkih telesnih poškodb 55, 40, 25 in 34, ponarejanja denarja 6, 5, 6 in 4, vohunstev 1, 3, 0 in 1 ter 93, 62, 87 in 294 slučajev poneverb in sleparij.

Drznoto žeparjev. Med vožnjo Celje-Zagreb je bil v vlak okraden trgovec Fric Karničnik iz Celja. Vozil se je v kupeju III. razreda in je med Zidanim mostom ter Brezicami spal. Med tem časom mu je neznan žepar prezel žep na sukniču ter mu ukradel kuvert, v kateri se je nahajalo 86 bankovcev po 1000 (nova izdaja) in 2 bankovca stare izdaje. Karničnik ima 90.000 Din škode. Med vožnjo na tramvaju je bila v Zagrebu ukradena Slovincu Franu Gričarju iz Lubna pri Celju listnica s 480 Din in legitimacija.

Vaška idila. V vasi Roba pri Kočevju je popivala v nedeljo zvečer večja družba fantov, med katero sta se nahajala tudi posestnikova sinova 25 letni Fran Sinta in Janez Zalar. Med fanti je nastal prepir, sledil je pretep in med pretepom je udaril Zalar Sinta z motiko po glavi ter mu prebil lobanjo. Težko ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnico, vendar je malo upanja, da okreva.

Pap zopet pobegnil. Pred dnevi smo poročali, da je bil v Budimpešti prilet carinski uradnik Stevan Pap, ki je v Subotici poveljval 300.000 Din in pobegnil. Kakor sedaj javljajo iz Budimpešte je Pap zopet pobegnil.

Železniška nesreča. Na postaji Črnkovi v Slavoniji je tovorni vlak povozil kretničarja Stjepana Molnarja, ki je bil za bosno na progi. Vlak ga je vlekli par metrov za seboj in so kasneje nesrečneža našli popolnoma razmesarjenega.

Poskušeni samomor v Zagrebu. V Zagrebu se je skušala zastrupiti z raztopnino sode devovka Zorka Galski. Bila je takoj prepeljana v bolnico. Zanimivo je, da se je skušala devovka že pred tedni zastrupiti z morijem, vendar so ji takrat rešili življenje. Vzrok poskušenega samomora je velika beda, v kateri devovka živi.

Ce ima žena brka. Split je imel pred dnevi svojo senzacijo. Na cesti je neka mlada elegantna dama napadla dva mladeniča in ju pretepała z dežnikom. Okoli pretepačih se je kmalu zbralo mnogo ljudi, ki so se izvrstno zabavali nad dogodkom. Končno je stražnik napravil red in vse tri odpeljal na stražnico. Na vprašanje, čemu je napadla oba mladeniča, je bojevitva dama odgovorila, da sta ji oba potihoma sledila in se pogovarjala, kako ji bosta obrla brke. Dama ima namreč brke. Mladeniča sta morala svečano obljubiti, da ne bosta nikdar več poskušala briti ženske, na kar so vse tri osvobodili.

Nepreviden voznik. Gostilničar in posestnik Josip Dermastija iz Smartnega pod Šmarno goro je 29. septembra v Šiški tako naglo in nepravilno vozil, da je podrl na tla Angelo Dolen, stanujočo v Šiški. Kolesa so ji šla preko obeh nog in je zadobila precejšnje poškodbe. Vred razstrgane obleke ima 400 Din škode. Dermastija se za nesrečnico ni zmenil in je v dvilem diru vozil dalje. Proti njemu je uvedeno sodniško postopanje.

Utopljenka v Savi. Snoči so potegnili iz Save nad Brodom pri St. Vidu truplo neke 20 letne mladenke, ki je bila oblečena v praznično obleko. Na truplu ni opaziti nikakih znakov nasilja.

Iz Ljubljane.

Nadzorstvo nad ljubljanskim gledališčem. Iz Beograda poročajo: Minister prosvete dr. Korošec je odredil na prošnjo ljubljanskega gledališča, da se gledališče v bodoče stavlja pod direktno nadzorstvo prosvetnega oddelka v Ljubljani.

Občinske volitve v Ljubljani. V Jugoslovenski tiskarni sedaj razmotrivajo vprašanje, kdaj naj se razpišejo občinske volitve v Ljubljani. Tajništvo SLS je sprožilo vprašanje, da naj bi se pred volitvami spremenil še občinski volilni red za avtonomna mesta tako, da bi se uvedel popolnoma čisti volilni proporc. Poraz v Celju je klerikalce zelo ozlovoljil in zato sedaj zahtevajo, da se mora pod vsakim pogojem volilni red spremeniti. Na podlagi novega občinskega volilnega reda naj bi se potem vršile občinske volitve v Ljubljani sredi meseca novembra. Klerikalno stremljenje po spremembi volilnega reda priča najbrže, da je zveze »delovnega ljudstva« konec.

Upokojitev dr. Goršiča. Kakor nam javljajo iz Beograda, je na pritisk klerikalne stranke predlagan v trajno upokojitev načelnik oddelka za socialno skrb v Ljubljani dr. Goršič.

Tehniška srednja šola v Ljubljani. Vred izstopa zadnjega strojnega inženjerja, ki je se omogočal redni strokovni pouk v strojno-električnih predmetih, je z današnjim dnem deloma ukinjen pouk v II. letniku Višje strojne šole in v II. letniku strojne delovodske šole. V teh dveh letnikih odpadejo vsled tega glavna strokovna predavanja o strojogradbi in pripadajoče konstrukcijsko risanje od tedaj, ko se posreči pridobiti vodstvu zavoda primerno kvalificirano učno moč, ki bo v stanu vršiti pouk v takem obsegu in v taki meri, da ne bo v škodo pravemu strokovnemu pouku, kakor tudi ugledu zavoda. Na zavodu so dosedaj ostali samo še štiri strojni inženjerji, ki bi morali vsled izstopa petega prvzetki skupno najmanj 126 tedenskih ur strojno-tehničnih predmetov, vsled česar bi povprečno odpadlo na enega strojnega inženjerja — če bi bila taka delitev danes sploh mogoča 31-32 tedenskih ur; to število ur vzdržati je fizično nemogoče, kakor je tudi nemogoče pri tem številu učnih ur izvesti urnik. Posledica tega je, da stojiata omenjena dva letnika pred katastrofo in nevarnostjo, da izgube prizadeti učenci to celo šolsko leto, če se v zadnjem hipu vprašanje pridobitve učne moči ugodno ne reši. Brez strokovnega pouka je sedaj v II. letniku višje strojne šole 32 učencev in v II. letniku strojne delovodske šole 24 učencev.

Tehniška srednja šola v Ljubljani. Vpisovanje v javno risarsko in v javno modelirsko šolo se vrši soboto dne 4. oktobra t. l. ob 16. uri. V javno risarsko šolo se sprejemajo pripadniki raznih stavbenih in kovinskih obrti, v javno modelirsko šolo pa pripadniki raznih stavbenih in umetnih obrti ter eventualno tudi učenci višjih razredov srednjih šol, ali učiteljska. Pouk v teh dveh oddelkih se vrši vsako soboto od 15. do 18. ure. Vse druge podrobnosti so razvidne iz razglasa v vestibulu zavoda.

Imenovan je za tehničnega uradnika v splošni bolnici v Ljubljani Karol Verbič.

Pojasnili. Gostilničarka g. Elizabeta Lovšin nam sporoča, da ni bilo v njeni gostilni Gradišče 13. dne 30. septembra zvečer nobenega pretepa, — kakor se je pomotoma poročalo.

Izlet na Turjak. Umetnostno - zgodovinsko društvo priredi v nedeljo dne 5. t. m. izlet na Visoko, Turjak in k Sv. Petru, pod vodstvom dr. Steleta. Odhod ob 7. zjutraj od Gruberjevega mostu na Dolenjski cesti. Voznina 35 Din za osebo. Prijave sprejema tajnik do sobote popoldne (Umetnostno - zgodovinski seminar, univerza).

Mestna Orjuna Ljubljana vabi svoje člane in članice, da se priklase za plesno šolo pri tajništvu mestnega odbora med uradnimi urami od pol 19. do pol 20. ure. K tem so vabljene tudi članice sosednjih organizacij. Priklase se sprejema samo doh 10. t. m.

Predavanje. Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev Slovenije v Ljubljani priredi v četrtek dne 2. oktobra t. l. zvečer ob 8. uri v salonu hotela Lloyd na (Sv. Petra cesti) predavanje: »Dolžnosti in pravice do bolniških blagajne.

K predavanju se uljudno vabi vse trgovske in industrijske nameščence, kakor tudi gg. delodajalce. — O d b o r.

Kavarna restavracija in klet Zvezda. V kavarni Zvezda svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna damska kapela. V kleti prvovrsten salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. V kleti in restavraciji je na razpolago izborno vino, sveža mizla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedi. Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.

Kandidat smrti. Včeraj se je z lizolom zastrupil brezposelni železostrojar Karol Z. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu očistili želodec. V smrt ga je gnala beda.

Aretacija prebrisanega sleparja. Nedavno se je pojavil v Ljubljani neki že priletni možakar, ki je ljudem razkazoval svojo »umetnost« v igri na karte. Naselilo mu je več oseb, ki so žal postale žrtev prebrisanega sleparja. Neznanec je namreč pri igri sleparil in je vedno dobival. Tako je v Šiški ogoljufal Frančiško H. za 2000 dinarjev. Ko so mu postala tla prevročna, je izginil iz Ljubljane. Kakor poročajo sedaj orožniška postaja iz Metlike, so sedaj goljufnega kvartarja prišli v osebi 41letnega konjskega mešetarja Aleksandra Šabca, doma iz Bače pri Materiji v Istri. Izročili so ga sodišču.

Tatvina suknje. Ugodno priliko je izrabil neznan umzovič, ki je 30. septembra ukradel skozi odprto okno slaščičarke Marije Ciber, stanujoče v pritličju Kolodvorske ulice 6., moško sukno vredno 2500 Din.

Policijske ovadbe. Tekom včerajšnjega dne so prispela na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 1, radi prestopka cestno-police. reda 15, radi ugriza psa 1, radi prestopka obrtnega reda 1, radi ekscesa 1, radi nedostojnega vedenja 2, in radi poskušenega somomora 1. Aretacije. Radi ekscesa 1 oseba.

Iz Celja.

Gostilničar Perzer, ki je kandidiral na nemškutarski volilni listi in katerega so v deveta nebesa povzdigovale sedaj pokojne »Celjske Novice«, v Celju sploh nima gostilniške koncesije. Tudi kot izvrševatelj take koncesije oblasti ni prijavljen. Vprašamo obrtno oblast v Celju, kako je mogoče, da tako postopanje mirno gleda in zakaj ne poseže za železno roko vmes, ko mora vendar za to vedeti.

Smo vedeli! Zadnjič smo v našem članku povedali, da je potrebno prbiti, da so bile nedeljske volitve popolnoma svobodne in je vsakdo glasoval popolnoma po svoji svobodni volji vsled tega, ker se zna zgoditi, da bodo nemurjni in klerikalci vsled hudega poraza zagnali krik, da je vladal nad volilci teror, vsled česar niso mogli doseči gospodje od nemškutarske bloka zmage. In res pride sedaj naša ljuba »Cilijerka« ter v svojem članku gozbeoda o vsem mogočem. Pravi, da je vladal v mestu tak teror, kakor ga Celje doslej pri nobenih volitvah še ni doživelo. Ej gospoda, če nimate boljših argumentov za pokrivanje vaše blamaže, ta o terorju je zelo zelo slab. Če pa pravite, da takšnega terorja še Celje ni nikdar doživelo, se pa spomnite kar nazaj na ero Ambroschitz-Jaborneggovo, ko se sploh nikdo, ki se ni strinjal s takratnimi mogotci, ni upal udeležiti nobenih volitev vsled terorja, ki je vladal tisti čas. V rokah imamo dokument, kako so se takrat po vsakih volitvah izdajali tiskani listki, na katerih se je čitalo n. pr. »Windisch gewählt« itd. Te listke so dobili potem gospodje v roke in so brezmejno šikanirali ljudi, ki so si upali udeležiti se volitev, niso pa volili tako, kakor so gospodje hoteli. Torej gospoda, kar lepo molčite in nič ne jadikujte. Za celo blamažo se zahvalite dr. Ogrizku, ki vas je tako premeteno spravil na led.

Trgatiivo so pričeli po naših kraji vinogradniki. Letina letos ne bo obilna.

Umrja je v Gradcu hčerka celjskega trgovca Oswatitscha Mara Oswatitsch.

Smrtna kosa. V Kaplji pri Vranškem je umrl 1. oktobra g. Lavoslav Vrat, trgovec in posestnik v 50. letu starosti.

Otvoritev pouka na celjskih šolah se je zvršila 1. oktobra. Po naših ulicah je oživelo, ko je zopet prihlela mladina v naše mesto, da si bistri duha za življenja pot.

Umrje so v mesecu avgustu v mestu Celju 4 osebe, v javni bolnici 13, skupaj 17 oseb.

Juhon
NABOLJJI PRIDATEK K HRANI

Inserirajte v „Slov. Naroda“!

Gospodarstvo.

Beseda o brezposelnosti.

Po svojih zlih posledicah za red in mir na svetu je brezposelnost gotovo eden najstrašnejših pojavov povojne dobe. Čim več je v državi brezposelnih, tem večja je nevarnost, da nastane v narodnem gospodarstvu splošni kaos, da pride do nemirov, bodisi v obliki intenzivnega mezdnege gibanja in stavk, ali pa krvavih konfliktov med delodajalci in delavstvom z vsemi njihovimi usodnimi posledicami. V interesu vsake države je torej pobijati brezposelnost, ker pomeni vsak novi duševni ali ročni delavec brez dela novo utež na tisti strani družabne tehtnice, ki vleče vse socijalno življenje navzdol. Merilo gospodarskega in kulturnega napredka vsakega posameznega naroda je v gotovem oziru število brezposelnih delavcev. Kjer ljudje nimajo dela, tam se širi nezadovoljstvo, tam pada moralna, narašča število zločinov, trga se družabne in rodbinske vezi, tam torej ne more biti napredka na nobenem polju.

Naša država tega socijalnega bitja še ne pozna vsaj v toliki meri ne, kot drugod. Vendar pa vidimo zlasti zadnja leta gotove simptome, ki kažejo, da bomo tudi mi kmalu čutili vso težo tega zla, če država ne bo poslušala pametnih nasvetov, ki jih dajejo gospodarski činitelji. Povsod na svetu so že videli, da iz gospodarske krize ni drugega izhoda, nego pospeševanje produkcije in štedenje. Našim državnikom pa menda ne gre v glavo, da je varčnost umestna in skrajno potrebna, zlasti tam, kjer se stekajo iz ljudskega dela težki milijoni v državno blagajno in kjer bi lahko brez škode črtali marsikatero postavko v proračunu državnih izdatkov. Princip bi moral biti: čim več producirati in čim manj trošiti. Preneseno na državo kot največje gospodarsko podjetje pomeni to, pospeševati z vsemi silami industrijo, trgovino, obrt in poljedelstvo, z druge strani pa pri izdatkih strogo ločiti, kje je res potrebno in koristno in kje ne. Vsak dinar, ki gre iz državne blagajne v nepotrebne svrhe, napravi vrzel v narodnem gospodarstvu. Če hočemo preprečiti brezposelnost, ki preti tudi naši državi, je treba predvsem popustiti glade davčnega vijaka. Tega pa država ne more storiti, dokler ni reducirala svojih izdatkov do minimuma. Barometer, ki kaže v našem proračunu finančni pritisk izdatkov, pa stoji še visoko nad tem minimumom. Zato je prva dolžnost vlade, da se loti v tem pogledu temeljite remedure.

Mnoge države, med njimi Severna Amerika, Angleška, Švica in Francija imajo v svoji statistiki takozvane ekonomske barometre, čijih osnova obstoji v koeficientih in indeksih statističnih podatkov o raznih ekonomskih činiteljih. Mednarodni urad dela je poslal te dni Zvezi narodov nov referat, v katerem vsestransko proučuje ta problem in razpravlja o raznih že obstoječih ekonomskih barometrih, kakor je harvardska univerza, ekonomska sekcija univerze v Cambridgeu, pariške univerze, švedskega trgovskega ministrstva itd. Namen teh barometrov je, pokazati splošni indeks položaja dela v dotični državi, da bi imel trgovski svet in ostali producenti jasno sliko o predstoječih ekonomskih fluktuacijah, krizah, zastojih ali napredku produkcije. Med temi modernimi napravami za izmenjavno splošnega gospodarskega stanja je zlasti zanimiv ameriški (Boston) barometer, takozvana statistika organizacije, čije osnovno komponento tvorijo matematično opredeljeni koeficienti II serij (emigracija, nove zgradbe, konkurzi, bančne kompenzacije, cene na debelo, azijski obresti, letina, dohodki od železnic in vrednostni papir-

ji). Ta barometer lahko predvideva perijodične krize v industriji ter določa puls ekonomskega življenja v državi. Vpliv ekonomskih fluktuacij z njihovo posledico brezposelnostjo je tem večji, ker tega pojava brez strogo naučnih priprav ne moremo predvideti. Če bi mogli vsaj do gotove meje predvideti tendence v raznih dobah različnih, ekonomskih faktorjev, bi bilo lahko pravočasno ukreniti vse potrebno, da pospešimo produkcijo, reguliramo hiperprodukcijo in tako preprečimo brezposelnost.

To je torej znanstvena plat tega vprašanja. Do kompliciranih »ekonomskih barometrov«, kakršne si lahko privoščijo v Ameriki, kjer imajo gospodarskih strokovnjakov v izobilju, se pri nas še ne bomo tako kmalu povzpeli. Brezposelnost pa trka na vrata in prav nič ne računa s tem, da nimamo še barometra za njeno izmerjavo. Zato pa moramo najti enostavnejši barometer, ki je v tem slučaju kot rečeno princip varčevanja z narodnim imetjem.

—g Plenarna seja beogradske Trgovske zbornice. V torek se je vršila v Beogradu plenarna seja Trgovske zbornice za mesec september, katere so se udeležili v velikem številu člani iz Beograda in drugih krajev. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo o delovanju zbornice v zadnjih dveh mesecih, ki je bilo soglasno sprejeto. Nato je sledil referat o kongresu Trgovskih zbornic in združenju izvoznikarjev, ki se je vršil koncem prošlega meseca v Beogradu. Predmet živahnih diskusij je bilo zlasti vprašanje stabilizacije našega dinarja. Vsi naši gospodarski krogi iz Srbije, Hrvatske in Slovenije so mnenja, da nagle spremembe v tečaju dinarja bodisi navzgor ali navzdol zelo škodujejo ne le valuti, nego tudi kreditu v inozemstvu, in da je zato bolj pametno, če se tečaj stabilizira, pa naj si bo še tako nizek, kakor pa da se za nekaj časa tako visoko dvigne. Treba je sicer delati na to, da se naš dinar popravi, ali še važnejša je njegova stabilizacija. Zadnja točka dnevnega reda je bilo vprašanje revizije trgovskih podjetij v področju beogradske zbornice. Revizija je potrebna iz dveh razlogov: 1.) da se sestavi kompletni trgovski register, ker je predvojni arhiv večinoma uničen in 2.) da se temeljito zatre brezpravna trgovina, ki ubija ne le ugled, marveč tudi zaupanje naših trgovcev, kakor v inozemstvu tako tudi v državi sami. Sklenjeno je bilo naprositi merodajne činitelje, da čimprej registrirajo vsa trgovska podjetja. Včeraj je bilo med drugim na dnevnem redu vprašanje stanovanjskega zakona in prometa. Pričakovati je, da bo zbornica protestirala, ker še do danes ni prišla v promet proga Paračin-Stalac in ker proga Užice-Vardište še ni gotova. Glede stanovanjskega zakona prevladuje v beogradski zbornici razpoloženje, da se zahteva, da bi stanovanjske oblasti ne imele pravice premeščati trgovskih lokalov.

—g Novosadska blagovna borza 1. oktobra. Na produktni borzi notirajo: Pšenica baška stara 79-80 kg, 380; nova 75-76 kg, 30 vag., 355; ječmen baški 10 vag. 365, oves baški 250; banatski 255; koruza baška 4 vag. 275-277,50; sušena v štorjih 2 vag., 110; sremška v štorjih 3 vag. 115; sušena 230; fižol beli baški 2 vag. 520; moka baza »088« 1½ vag. 690, štev. »6« 4 vag. parjeta Zenta 388; otrobi za december 186. —Tendencja neizpremenjena.

—g Živinski sejem v Ljubljani dne 1. oktobra. Na včerajšnji živinski sejem je bilo prignanih 262 konj, 62 žrebet, 46 volov, 102 kravi, 22 telet in 140 prašičev. Cene so bile sledeče: Voli I. vrste 15 Din za kg, II. vrste do 13,50, III. do 12,50; krave, debele, 12,50, klobasariče 7 do 9; teleta 16-17. Majhni plemenski prašiči 6 do 8 tednov stari so se prodajali od 250 Din dalje. Semem je bil dobro obiskan, posejilo ga je tudi več italijanskih kupcev.

—g Tedenski živinski sejem v Zagrebu. Na včerajšnji živinski sejem je bilo prignano na razmeroma dosti živine. Cene za kilogram žive teže so bile sledeče: Voli, domači, I. 14-14,50, II. 12,50-13,50, III. 10,50 do 11,50; bosanski I. 13-14, II. 11-11,50, III. 8,50-9,50; biki 10-14; krave, domače, I. 14 do 14,50, II. 12,50-13,50, III. 10,50-11,50; bosanske II. 10-11, III. 7-8,50; junci I. 15

do 15,50, II. 14-14,50; junice, domače I. 13,50-14,50, II. 12-13; bosanske I. 11-12, II. 10-11, kozli 14-16; teleta I. 20-21,50, II. 18-19, svinje, domače, pitane, 22-23,50; sremška, pitane, 24,50-25; prašiči do 1 leta 20-25; ovce 7,50; koze 100-200 Din za komad; konji, težki tovorni I. 8-10,000, II. 7-8,000, III. 5,500-6,500, vozni I. vrste 5 do 6,000, II. 4,500-6,500, konji za klanje 2,75 do 5 Din za kilogram žive teže.

—g Himelj. XXVI. brzojavno tržno poročilo: Zatec, CSR. 30. sept. 1924. Rastocne cene od 2500-2900 Kč za 50 kg — zelo čvrsto.

—g Na Sušaku je od evakuacije dalje do 21. junija prispelo v pristanišče 68 parobrodov s tonajo okoli 100.000 ton in 156 jadrenjač s 30.000 tonami, ne računajoč parobrode rednih črt in tudi ne ladij pod desetimi tonami. Skupni uvoz blaga je znašal 14.170 ton, vina se je uvozilo 6189 hl. Ivoz je znašal 6962 ton.

—g Svinjski semeni na Dunaju. Na semnju 30. pr. m. je bilo 10.636 komadov, iz Rumunije 3368, iz Jugoslavije 449, domačih nič. Debele svinje za kg žive teže) 26.500-27.500, stare debele 25.000-26.500, težke 24.000-27.000, mesnate 18.000-27 tisoč. —Kupčija srednja.

—g Nove železniške proge. Po podatkih ministrstva saobračaja bodo letos končane nastopne proge: Veles-Stip 53 km, Gračac-Knin 67 km, Ormož-Murska Sobota 38 km, Titel-Orlovac 28 km, Užice-Vardište 56 km. Po vojni je bilo zgrajenih v naši državi novih prog 500 km.

—g Dobava drv. Pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 10. oktobra t.l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave drv za kurjavo. O pogojih se interesi lahko dnevno najpозnejše do 9. oktobra t.l. informirajo med uradnimi urami pri imenovani komandi Bleiweisova cest št. 3. pritličje desno.

ni na njih barve, ni mesa: kdo jih le tako okobra? Ponoči ne počivajo, se gonijo okrog, njih smrdokavre strijo to, de oni blede so... In tako čtivo se je premelevalo v »dobri stari šoli, ko je bila še popolnoma verska!

ARTERIOSKLEROZA — OZDRAVLJIVA BOLEZEN.

Stevilo onih zdravnikov, borcev zoper postarjanje človeštva, ki kakor Voronov in Steinach, svoje bolnike pomladujejo, se je zopet pomnožilo.

Pravkar prinašajo namreč češki listi iz Prage senzacionalno vest, da se je posrežilo timošnjemu univerzitetnemu profesorju drju. Mladojovskemu izumiti zdravilo zoper to zlo starosti.

Skleroza žil-odvodnic je pojav starosti in še pred kratkim so jo učeniaki smatrali le za starostno onemoglost. Šele v najnovjšem času, ko se je pojavila tudi pri mladih ljudeh, so spoznali, da gre za bolezen ter začeli iskati protisredstva.

Bolezen obstoja v glavnem v tem, da izgube stene žil svojo elastičnost, ker se ob stenah naberejo apneni kristali nekako tako, kakor kotlovec v piskru. Vzrok temu pojavu je po mnenju dr. Mladojovskega okolnost, da manjka organizmu kremenova kislina, ki v normalnih razmerah »regulira« apnenke snovi v životu in je tudi sicer zanj največjega pomena. Pri starih ljudeh in pa pri arteriosklerotičnem organizmu ni več sposoben za to, da bi izločil iz hrane kremenovo kislino ter jo prevzel.

Profesor Mladojovski je sestavil posebno snov, imenovano »sklerosirup«, ki vsebuje kremenovo kislino v taki formi, da jo morejo povzeti tudi stari in pa oni organizmi, ki bolujejo na sklerotični žil.

Poskusi, katere so napravili v Pragi tako profesor Mladojovski, kakor tudi drugi zdravniki, izpadli so sijano: stari ljudje, ki so se komaj mogli še pregibati, postali so čili in korenjaški.

No, če bo šlo s »pomlajenjem« človeštva tako naprej, kaj bodo pa napravili naši pogrebni zavodi in grobokopi? Ali jih bomo vrgli med staro šaro?

KAKO JE SV. OČE IZGUBIL BOGATO DEDŠČINO.

Osejski listi poročajo: Pred približno desetimi leti je umrl v Vrbanji bogat seljak Antun Landekič. Bil je grešen človek ter je zelo sovražil ljudi. Dopoldne je sovražil sebe, popoldne je preklinjal svet. Dogodilo se je, da je moral umreti. Dolgo časa je ded Tunja, kakor so ga nazivali, premišljeval, kumaj naj zapusti svoje bogate imetje. Imel je rodbino, vendar ni ljubil nikogar, niti lastne hčerke Eve. Napravil je oporoko, v kateri je zapustil vse svoje imetje, t. j. 24 oralov zemlje in dve hiši sv. Očetu v Rimu s pogojem, da se za njega v cerkvi sv. Petra in Pavla čitajo večne mase. Upravitelj cerkve sv. Petra in Pavla, kardinal Biscotti je oporoko sprejel, vendar je izjavil, da se bodo sv. mase pričele čitati takoj, ko dobi imetje v roke. Med tem se je Landekičeva rodbina pritožila na sodišče, ki je razpravljalo oporoko in postavilo za oskrbnika vrbanjskega notarja g. Djoka. Po desetih letih je sedaj Stol sedmorice v Zagrebu odobril sodbo prvoga sodišča o razveljavi oporoke. Tako je sedaj sv. Oče izgubil bogato dedščino, ded Tunja pa večne mase in še sigurno čaka pred nebeskimi vratmi, če ga ni nadangel Mihael te dni, ko je bila razglašena razsodba Stola Sedmorice, izgnal izpred nebeskega kraljestva v večno temo.

* Razstreseni Macdonald. Iz Londona poročajo, da je pred dnevi Macdonald alarmiral policijo, češ da je izgubil pri avtomobilni vožnji od Loslemoutha v London mapo z akti in denarjem. Policija je preiskala vso progno, slednjic pa je šel policijski ravnatelj v Macdonaldovo stanovanje in tam mapo našel.

* Proizvajanje brezžične telefonije iz drvečega brzovlaka so preizkusili na progi Berlin - Hamburg. To se je zgodilo te dni kot zaključek železniško - tehniškega zborovanja v Berlinu. Poskus se je obnesel slajno. Zveza s poljubnimi telefonskimi udeležniki je bila postavljena v najkrajšem času in obveščanje je bilo izborno.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

To in ono.

Zračni polet Z. R. III.

Te dni je veliki vodilni zrakoplov Z. R. III. s sijajnim uspehom končal svojo zračno vožnjo po Nemčiji in osobito nad Severnim morjem. Zrakoplov je krmaril v zraku nad 32 ur ter je preletel v zračni črti 3800 km. Povprečna dnevna hitrost zrakoplova je znašala 118 km na uro, po noči se je nekoliko znižala, ker so morali previdneje leteti. Ta zračni polet je bil v vsakem oziru zelo zanimiv in nemška javnost je spremljala pot Z. R. III. z največjo napetostjo in obnem z nekim ponosom na moderno tehniko. Zrakoplov je bil preskrbljen in opremljen z vsemi mogočimi aparati in instrumenti. Stalno je bilo po brezžičnem brzojav. aparatu v stikih s pristaniščem Friedrichshafen, od koder je nastopil svojo zračno pot. Brzojavno je bil vedno svet obveščan, kje se nahaja in v katero smer leti. Stereotipni so bili Z. R. III. brzojavi. Tako: »Prihajajo od Kodanja smo nad Sköwerjem. Prosimo postajo, obvestite, da Z. R. III. po noči krmari nad Skadinavijo in Baltičkim morjem.«

Z. R. III. je na svojem poletu prispel tudi v Berlin, kjer ga je po brezžičnem brzojavu pozdravil mestni župan. Govor se je začel z izrekom grofa Zeppelina: »Per aaspera ad astra!« V nadaljnji poti je prispel do Monakova, nakar se vrnil v svojo prvotno pristaniško postajo v Friedrichshafnu. Vso pot je vladalo lepo vreme, samo pred pristanom je nastalo slabo vreme vsled česar se je izkrcanje za nekaj ur zakasnilo.

Nemški listi priobčujejo množične znanstvene članke o pomenu zračnega poleta. Izkuseni strokovnjaki pravi, da je bila vožnja važna tudi v znanstvenem oziru. Z. R. III. je poskusil na več krajih ugotoviti točno višino. Metal je takozvane merilne bombe nad Bodenskim jezerom. Optični zavod Goerz je poskušal razne optičnoznanstvene eksperimente, tako merjenje višine z brezžičnim aparatom. Eksperimenti za določitev višine potom zvočnih valov na odprtem morju so se dobro obnesli. Merjenje višine potom brezžičnega brzojave na večje oddaljenosti se je vršilo po največji metodi.

Ves čas zračne vožnje je ohranil Z. R. III. največjo stabilnost. Motorji so brezhibno delovali. Krmarenje zrakoplova je povsem uspelo in se je z lahkoto doseglo v napred določeni cilj. Zrakoplov je izvrstno prestal vse zračne ovire.

Med vožnjo je bil skoraj vedno dober razgled, le pri Berlinu so nastale megle Z. R. III. je zašel med goste oblake, vsled česar se je moral spustiti prav nizko nad mestom, tako da je moral antane pritegniti; zato ni mogel sprejeti govora berlinskega župana.

Zivljenje na krovu Z. R. III. je bilo med vožnjo zelo pisano in zanimivo. Udeleženci vožnje so malo spali. In ravno noč je prinesla potnikom najlepše in najkivnejše vstaje med vožnjo nad Baltičkim morjem. Prihajalo so na Z. R. III. od raznih postaj najrazličnejša vprašanja. V Kletu so vprašali: »Ali Z. R. III. kaj potrebuje?« Odgovor je bil: »Ne! Smo zdravi!« Proti mrazu so se potniki zavarovali s kožuhmi in debelimi plahtami. Jedla so imeli s seboj. Tudi kuhali so v zraku. Izvrstni kuhar je skrbel za dober čaj, kavo, golaš in klobasice. Alkoholika niso vzeli s seboj. Na račun tega se je zbila marsikatera šala, tako: »Z. R. III. bo lahko živel v abstinenci Ameriki!«

Z. R. III. namerava še to leto ob ugodnem vremenu napraviti polet čez Atlantski ocean v Ameriko. Za ta polet se vrše vse

priprave. Ameriške države so že dale nalog svojemu vojnemu brodogradu, da križari za časa poleta po vsem oceanu in da je vedno v pomoč Z. R. III. Brodograd bo v stalni brezžični zvezi z zrakoplovom in bo na enem dridnavtu vse pripravljeno, da bi Z. R. III. mogel v slučaju nezgode pristati.

Amerikanci sami so pričeli akcijo, da naj bi se s pomočjo Z. R. III. in ameriške zračne flotile izvedla v velikem slogu zanosovna ekspedicija na severni tečaj Z. R. III. naj bi opravljal delo zrakoplova-matice, kamor bi se zatekali vsi aeroplani v slučaju nezgode.

Beli sužnji pri črncih.

Holandski dnevnik »Zuid Afrika« poseveča posebno pozornost zagonetnemu poročilu, ki ga je pred kratkim prejela južnoafriška vlada. Poročilo je podala komisija, katere je bila od vlade odposlana v puščavo Kalahari, da odkrije legla koblic, ki povzročajo Južni Afriki ogromno škodo. Komisija je pri svoji ekspediciji napravila senzacionalno odkritje. Naletela je v sredini puščave na pleme črncev, ki so imeli okoli 50 belih ljudi, moških in žensk, za sužnje. Člane komisije je ljubeznjivo sprejel poglavar plemena Sebela, razmeroma precej civiliziran mož, ki je govoril gladko angleščino. Vest o odkritju belih sužnjev je naravno povsod vzbudila ogromno senzacijo. K temu dostavlja »Zuidarika« sledeče:

Beli ljudje so verjetno potomci Holandcev, ki so se leta 1877. pred Angleži umaknili v puščavo Kalahari, hote se na ta način izogniti angleški nadvladi. Holandci, ki so bili nezadovoljni z izvolitvijo Burgerja za predsednika južnoafriške kolonije, so odšli proti puščavi Kalahari. O teh skupinah kmalu ni bilo slišati. Krožile so vesti, da je večina teh izseljencev poginila v puščavi Kalahari in le majhen del emigrantov je prispel v Humpoto. O tej skupini je kasneje dr. Postina izdal knjižico z naslovom »Trekburg in St. Januarja«. Knjižica je izšla leta 1897. Verjetno je, da so sedaj odkriti beli sužnji potomci Trekburcov. Izmučeni od naporov potovanja in popolnoma obupani nad svojo bedo so se Trekburgi na milost in nemilost vdali domačinom. Njih potomci so sedaj sužnji, ki ne uživajo nikakih pravic, ki morajo obdelovati zemljo črncev, za kar se jih nagradi s prgiščem žita.

Holandska južnoafriška vlada je ukrenila vse potrebne korake, da reši pomlovanja vredne bele sužnje.

IZ ČASOV NAŠE BOGABOJEČNOSTI.

V tistih časih, ko je imel pok. Bleiweis s svojimi »Novicami« vso slovensko kritiko v rokah, ko so imeli škofje s korarji in dekani vse naše šolstvo in književno cenzuro, je izdajal škof Anton Martin Slomšek vsako leto »Drobtinice« — učiteljem in učencem, staršem in otrokom v poduk in kratak čas. To je bilo takorekoč edino čtivo »za gospode ino za kmetec« in, kakor je pripravil že naslov, čitali so knjigo tudi otroci doma in celo v šoli, saj jo je izdal vrhovni poglavar šolstva in cerkve. Kako bogaboječe, estetično in vzgojevalno vsebino so imele »Drobtinice«, to svedoči v letniku 1851. Lipolda Rožičkega pesem »Moškemu spol«, ki se začinja:

»Veliko moških najde se, ko jih le kost in koža je.

B. Grimshaw-G. Clavigny: 40

Gospodična kapetan.

Sicer pa, ali se je to moglo imenovati upor? Ali je moštvo, ki sta ga izvežbala Sakson in ona, sestojelo iz domačinov, ki spoštujejo poglavarje svojega rodu, moglo misliti za trenotek na upor in odreči pokorščino?

To je bilo neverjetno, nemogoče. — Čedne gluposti mi pravite danes, moj pogumni Harrys, je dejala slednjič. Idite in nadzorujte moštvo. Delo se ima vršiti v redu kot po navadi. Recite Grayu, naj pride obedovat. — No, že prav! je odgovoril Harrys in se naglo dvignil. Naj se zgodi, kar hoče. Obveščeni ste.

Jezno je odšel. Vajiti je mirno končala svoj obed. Novica je ni vznemirila.

Čez eno uro je prišla na krov. Harrys je imel prav. Nekaj se je godilo. Opazila je bila že prej, da je moštvo silno leno in nemarno.

Kaj jim je bilo? ... Kaj so hoteli? Ali so bili z nejo nezadovoljni? ... Ali je prekoračila meje svoje oblasti? Premišljala je, a našla ni ničesar. Za časa, ko je bil Sakson na krovu, se je napram njim še vse hujše vedla.

Ali so bili nezadovoljni s hrano? Tudi to ni bilo verjetno. Od San Franciska sem je bilo dosti dobre hrane na krovu in v Niueju je bila dala natoriviti svežega mesa. Vsakdo je dobil svoj obilen delež. Ko so se vrnili z ženitovanja pijani nazaj na ladjo, jim ni rekla ničesar in jih ni ozmerjala...

Torej? Ko je prišla na krov, ji je dejal Gray: — Kapetan, ustavili se bomo. Veter ponehava in jadra že zadevajo jambore.

Vajiti je zaklela. Bila je kot vsak dober mornar, ki je obupan, če ni vetra.

Ze se je »Sibila« ustavljala v svojem teku... — Kje pa smo? je vprašala.

— Tristo milj od katerekoli suhe zemlje.

— Prokleti! Človek je res bedast, če zupa temu vetru!

— Sedaj se ne da ničesar ukreniti, kapetan. Rad bi imel, da bi čim preje spet zavel veter in da bi se tudi ona zadeva uredila.

— Katera zadeva? je vprašala Vajiti povelnika moštva, s katerim je bila vedno zelo prijazna, ker je bil skromen, se ni norčeval iz nje in je ni gledal zaljubljen, kakor je to včasih storil Harrys.

— Zadeva z moštvom... Poglejte na primer onega tam v kotu, ves obupan je.

Pogledala je v kot in zapazila velikega domačina, ki je ležal na tleh in jokal kot otrok.

— Kaj pa mu je? je vprašala Vajiti. — Vsi se tako vedejo že dva dni. Kaj vraga vem, kaj nam store. Sicer pa to ne more več dolgo trajati.

Vajiti je pogledala na uro. — Čas je, da se straže izmenjajo.

Gray je pozvonil, novo moštvo je zavzelo mesta, staro je sedlo v kot za jamborom, toda oni, ki je jokal, je začel naravnost tuliti in udarjati s svojo kodrasto glavo ob deske poda.

Vajiti je mirno šla v svojo kabino in ko se je vrnila, je Gray opazil, da ji tiči ob boku pod čipkami velik samokres.

Pomenljivo ga je pogledala, potem pa se je ozrla okoli po morju.

— Niti enega jadra ali dima ne vidim na obzorju. Sama voda in nebo.

Harrys je brezskrbno zmignil z rameni.

Moštvo v kotu je nedvomno opazilo, da se je bila Vajiti oborožila, kajti šepetali so in obupno kimali z glavami. Največji med njimi, Shalli, je naenkrat vstal, jim pomagal in vsi so odprakali v lepem redu proti Vajiti.

Bili so sami lepi, veliki in krepki otočani, temne polti in bistrhi, črni oči. Občleni so bili v rdeče srajce z velikimi belimi cveti in njih skupina, ki je korakala proti Vajiti in obema oficirjema, je imela nekaj impozantnega, a tudi smešnega na sebi.

Vajiti je utaknila desno roko pod pas in čakala, naslonjena na kabino.

— Kaj znači ta komedija? je dejala slednjič, ko je bil Shalli šest korakov od nje.

Tedaj so se vsi ustavili in Shalli je začel govoriti z neverjetno govornostjo. Njegove oči so se svetile, mahal je na vse strani z obema rokama, se obračal proti svojim rojakom, kakor bi jih kazal kot pričel, bil se je ob prsa in zdelo se je, kot bi hotel navaliti na Vajiti, toda ostal je v spoštljivi razdalji.

Govoril je v maorskem jeziku. Harrys je v njem razumel samo ladijska povelja, zato je bil zelo vznemirjen in bi bil rad vedel, zakaj gre, kajti tu in tam je le ujel kako besedo. Shalli je menda dejal, da bo nekdo umrl in sicer takoj. Harrys se je vprašal, kaj pravzaprav hoče ta veliki rjav vrag.

Vkljub svoji veliki postavi je imel Harrys kurje srce, kot je dejala Vajiti. Najraje bi bil daleč proč od tod.

Graya je vse skupaj malo zanimalo, mirno je gledal in čakal. Doživel je bil že vse drugačne upore kot komedijo teh norcev. Tam se je streljalo in razbijalo s sekirami, zato je bil tu čisto miren. Kaj bi mogli storiti ti zamorci, ki niso imeli niti palic?

Vajiti se ni ganila, ko je poslušala čudni nagovor in obupne kilce domačinov.

O. Sest:

Pozdrav v daljino . . .

(Dalje)

Ker sem že pri Forumu, pa ostane kar tu. Vse je izkopano in podano človeku. In človek gleda, kako je bilo leta tega in tega, 200 let p. Kristom in tri in štiri. Kako je človek raste, raste — padal, padal. Vse je izkopano. In jaz grem in izkopljem vse ono, kar vem o cesarjih, o bogovih, o starih šegah in navadah. Na Vio Sacro se podam in sedem na podrt marmorni steber v templju Vestalk. Danes pišemo 1924 po Kr. Jaz grem in izkopljem.

Gori na desno od »Via Sacra« stoji Palatin — tam so prebivali vsi ugledni in plemeniti Rimljani. In njih življenje je bilo prijetno. Popoldne, ko je gredo rimsko solnce preveč temperatno, so sedeli v Peristyl in pili vino iz Frascati ali pa so se hladili v Nymphaeu. Nato so obedovali in šli eventualno v Circus Maximus, ali pa v svojo ložo v Koloseum, kjer so hrustali gladatorje levi in druge živalce. Vse to je moralo biti zelo imenitno in zabavno — in ni stalo mnogo denarja, kajti sužnji so bili po ceni in so delali zastonj — mestere pa so bili zdrava valuta.

Vse to pripovedujem in pišem kar tako — ko da ni nič — ampak v resnici je zadeva vsa drugačna. Palatin je le še Palatin — in tam so stanovali sposobni ljudje, veliki — od mleka volkulje dojeni. Zato je kontrast današnjega življenja vse prevelik — potomstvo je ničevno in majhno — v primeri seveda, brez zamer.

Stojim na robu zidovja Palatina ravno ko tone solnce zadaj za kupolo Sv. Petra. Tu gori je vse tiho. Od daleč pa prihaja šum modernega mesta.

Tu pri Stadionu je zelo tiho, na desni se blešče Caracallove terme. Doli po poti s Palatina cveto oleandri, veliki, in vsi duhte, belo in rdeče duhte, do izhoda duhte. Pri izhodu sedi dedec in mežika z očmi, ko nas zagleda tuje, in postane ogorčen — češ: tod, kjer hodite vi, signori, je privatna pot in duri že zaklenjene. Mežika in mežika in to mežikanje pomeni: una lira, pa se vrata spet odpro. Ta vrata so v načrtu Palatina zaznamovana kot izhod. In če bi prišel ob katerem času koli — bi bila vrata vedno zaprta — privatna last, ha-ha-ha.

Izkoriščanje tujea, beračenje — to je tam doli poklic in poglavje samo zase. Kamor stopite, se vam pridruži takoj uslužna duša, ki tolmači in razlaga. Enkrat, v Dioclecianovi palači prideta kar dva, in vsak razlaga po svoje . . . in se skregata — in pravi eden drugemu, da je nevednež, šarlatan. Vse to se godi ne glede na to, da je prepovedano dati oziroma sprejemati napolitine, da so na stenah table s tozadevnimi opozorili . . . Ne pomaga nič! . . . Otroci, odrasli, moški in ženske, vse skuša izprežati, kolikor se da . . . Nekateri prodajajo pod pretvezo beračenja žveplenke, razglednice, malenkosti — drugi prepevajo, igrajo mandolino in vse neštete instrumente . . .

Ko smo zvečer trudni, sedimo enkrat pod »Monumento Nationale« — postavljen Viktorju Emanuelu II. na čast. Ta spomenik je pompozno dokaz italijanstva — iz belega marmorja z zlatimi sohami, rdečimi drogi za prapore . . . Na sredi stoji kolosalen Viktor Emanuel II. na konju . . . Ta spomenik, z vse svojo dragocenostjo, je zelo vsiljiv in zelo neokusen in je še danes — nedokončan. Že dolga leta ga grade — pa še ni končan . . . In stane

težke milijone . . . Pod tem spomenikom sedimo in k nam prihajajo otroci, prodajajo lešnike — beračijo, muzikanti, invalidi in pa taki, ki jih je življenje odžagalo, prihajajo . . . Iztegnjena roka, truden pogled . . . včasih gesta samozavesti, češ: oprostite, nisem jaz kriv, tudi jaz moram še živeti . . . Vse to pod tem spomenikom . . . Milijoni za smešno, da, neokusno bahavost . . . in na stotine, na tisoče revežev . . . Vse to ni napad . . . ne, vse to je fakt, fakt, ki je pred leti že kometiral z rdečim banderom . . . kajti drogi, visoki in krepki, stoje že na spomeniku — ob obeh straneh . . .

Ze sem v današnjem Rimu, z njegovo velikomestnostjo. Ne zadržaj v ničemur za drugimi centri . . . Netroj avtomobilov — italijanskega izvora . . . Tempo življenja hiti . . . in jaz hitim k »Fontani del Trevi«, in vržem v tiste bazene in vodomete »un soldi«, kajti jaz hočem, da se še vrnem v to mesto in s tem se odkupim. Ti popotnik in romar Večnega mesta, ki si pozabil na ta fakt — ti ne sanjaj več o Rimu — Neptun te ni registriral v svojih almanahih . . . Nikoli več ne boš hodil po teh starih cestah . . . Torej to opravi in grem v Quirinal — v kraljevsko palačo Savoyceev . . .

Ta palača je še mlada, to se pravi, ni bila zidana za rezidenco kraljev — dedščina papežev je in ti so jo prepustili kroni . . . Netroj dvoran, sobelinov, bleščečih tapet — vse je še mlado. Nad to palačo ne plove aromati stotletij . . . Spodaj v veži, elegantni gardisti . . . zgoraj v dvoranah, sluge in gospod v fraku . . . Vse pokažejo s prijetno ljubeznivostjo . . . prosim, tu prebiva naš kralj, naša kraljica . . . Preje je hodil papež v to palačo na letovišče . . . Res, na letovišče — sedaj pa domuje v Vaticanu.

»Vi ste bili v Rimu, pa niste videli papeža?« Hohoho, gospod, je to mogoče? Izognimo se temu vprašanju — kajti jaz sem bil v Rimu in sem videl papeža . . . To pa ni kar tako. Ampak naš papeški ambassador in njegov tajnik sta odlična gospoda in zato dobim povabilo. — Sedaj bi lahko napisal o freskah na stenah poslatništva jugoslovanskega, o patru, ki konferira s strankami v Vaticanu, o tretjem dvorišču (ekozi tri dvorišča se mora, predno se pride do tega patra in povsod so zapreke v obliki najrazličnejših stražarjev in o Švicarijih . . . Pa naj bo, — o Švicarijih povem, da so čudoviti dečki, veliki, s svetlimi lasmi in modrimi očmi in nosijo uniforme (ah uniformo) . . . Te so zelo pestre: rumene, z modrimi in rdečimi podolgastimi programi — pasovi . . . In helebarde nosijo — ne pušk, čisto prave helebarde — na glavi čelade, velike, svetle, železne — čisto prave čelade . . . Mi vsi, ki se klatimo po teh dvorih, v našem vsakdanjem dolgočasnem oblačilu, mi ne spadamo sem . . . Švicariji, ti pa so v stilu — spadajo sem in spominjajo . . . Nekoč jih je bilo mnogo, in njihove helebarde so bile včasih namočene v kri . . . Sedaj je rdeč samo še pas na kostumu — helebarda pa se sveti v solncu . . .

Takole je s Švicariji. Videl sem jih že prej in jih povprašal, kako je kaj s papežem. To je pravilna taktika in se vedno obnese . . . Najprej Švicarija, potem slugo, nato tajnika, vse do zadnje inštanče, pa se doseže vse kar hočeš. — Da povem odkrito: najprej se mi ni posrečilo in moji komiltoni so bili z menoj vred zelo razkačeni, (povdarjam: zelo razkačeni). Danes pa imamo povabilo od »Maestra di Camera du Sua Santità«. Pred obeliskom na trzu

sv. Petra — (ne, ne pri grandioznosti) še obstojimo in preberemo v kamen uklesano, od starosti razjedeno: »Ecce crux Domini fugite partes adversae Vincit Leo detribu Juda.« Obelisk je Caligule — vklesano in od časa razjedeno od Aleksandra VII . . . Tako opremljeni gremo v avdijenco. Črez tri dvorišča — potem prostorne stopnjice . . . ob straneh in stopnjicah Švicariji in na koncu stopnjišča lakajji v kostumih iz rdečega brokata . . . vse je rdeče, celo čevlji . . . Garderobe ob straneh in potem revizija posetnikov . . . od rdečobleščenih . . . Dame zapirajo svoje morda preveč odprte bluze . . . Do vratu mora biti vse zakrjeno — od pete — rokavi dolgi . . . Vse to predelajo rdečobleščenci . . . in spuščajo posameznike v veliko čakalnico . . . Mnogo jih pride, mnogo jih odide, kajti: prosim, vse zapeto gori do vratu . . . Mi smo vsi — do vratu — zato izvoljeni in že sedimo in čakamo . . .

V tej čakalnici imam samo eno željo: da bi bile moje oči fotografični aparat in da bi sprejel vase vse te zanimive pestre tipe . . . Na eni strani sedi točno štrideset redovnic, vse enake, vse iz enega reda, poleg njih menihi vseh sort — a nižje šarže . . . (višje imajo posebne avdijence). Potem — nam enaki — recimo: radovedneži. Dvesto in več . . . štiristo in več . . . Dame v črnih oblačilih s španskim pajčolanom, (ena med njimi je zelo lepa in se zaveda, da ji pristojna črna ruita kar najlepše — lepše kot moderno oblačilo) mi pa, gospodje — kakor kdo more, čeprav glasi povabilo na frak z belo kravato . . .

(Dalje prhodniti).

Podpirajte obupane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«.

Modni salon

Marija Götzl

Ljubljana, Kongresni trg šte. 8.

Cenjenim damam vljudno naznanjam, da so dospeli osebno izbrani dunajski in pariški modeli zadnjih novosti.

Največja izbira klobukov iz klobučevine v najokusnejših oblikah in poljubnih barvah.

Vsa popravila se sprejemajo ter po želji točno in najhitreje izvršujejo.

Najnovejši žalni klobuki stalno v zalogi.

6228

Pisemski papir
priporočila
Narodna knjigarna.

Pisalni stroji, potrebštine
mehanična delavnica
3591 (popravilnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6.

Za centralne kurjave
najprimernejši je visokokalorični trobnodski premog. Dobavlja se po orig. ručniški ceni, glav. zastopnik premogokopa Trobnidol
DOM. CEBIN
83-T trg. s premogom, Ljubljana, Wolfova ul. 1/II.

Mosim
perilo, kravate, rokavice, nogavice itd. od turške
A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

NOVO V LJUBLJANI
A. Spiljak, lastnik Ivan Vrhovec
izdelava zreal
renoviranje poslepelih zreal. — Umetno brušenje stekla za kredence in drugo pohištvo. Graviranje in matiranje na steklo. Vdelava stekla v medeno pločevino in okove. Stekla za izložbe, okna za avtomobile in kočije stalno na zalogi.
Ljubljana, Za Gradom šte. 9
(ob Grubarjevom nabrežju).
Centrala: Beograd. 6231

Najnovejše
modne liste
angleške, francoske in nemške
za jesen in zimo
1924—1925
priporočila
Narodna knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica šte. 7. Prešernova ulica šte. 7.

Drva
trboveljski premog
H. Petrič
Ljubljana
Gospodetska cesta 16
Telefon 343 I 57

Kdor redno opozarja na-se!
Kdo si živi promet ??

Pravkar je izšla brošura
„Rože ob poti“
Za. Dobide dramska pesnitev v 5 dejanjih.
Dobiva se v Narodni knjigarni za ceno Din 15. 6150

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. — Plačilo se vnaprej.

Mali oglasi

Gona malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa 5 dinarjev.

Kupim
Kupim suhe gobe
PO NAJVIŠJI CENI IN VSAKO MNOŽINO. — Ponudbe z navedbo cene z vzorcem na: Ivan Sever, Velenje. 59-19

Službe
Šivilja
gre šivat na dom. — Ponudbe pod »Šivilja/6222« na upravo »Slov. Narod.«

Strojnika
(izprašanega) sprejemem z 31. oktobrom v svojo tovarno v Domžalah k parni lokomobilni in kotlu. Izučen mora biti vsestransko v strojno-ključavničarski stroki in bi moral znati nadzirati tudi druge strojne naprave in električno razsvetljava v tovarni. Reflektira se le na moč s prvotnimi spričevali. Starost od 28 do 45 let. — Stanovanje, luč, kurjava in kos zemlje na razpolago. Služba stalna. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo dosežanjega službovanja naj se naslovijo na: J. Bonač, sin. kart. tovarna, Čopova ulica 16, Ljubljana. 6188

Prodaj
Krasen, nov, Zeissov daljnogled s povečavo 12 x 20 x 40 napredaj. — Zaloga gramofonov — A. Rasberger, Sodna ulica 5. 6232

Prodaj
Proda se klavir, dobro ohranjen, za ceno 4000 Din. — Naslov pove upravo »Slovenskega Narod.« 6229

Lokal
Trgovski lokal z opremo (inventarjem) za opremo (inventarjem) v Mariboru — prepustim najboljšemu ponudniku. — Ponudbe pod »Najboljši ponudnik/6142« na upravo »Slov. Narod.«

Sobarica,
perfektna, koja njemački govori, traži se. — Mina Leon, Zagreb, Tuškancev br. 14. 6226

Strojni inženjer
(mlajši) se išče za tehnični biro železo-konstruktorske delavnice. — Jugoslovensko državljansvo ter znanje enega izmed državnih inženjerov se zahteva. — Ponudbe pod »S. S. D./6225« na upravo »Slov. Narod.«

Velika zaloga istrskega brinja.
zamenjava za les ali koruzo — Ivan Gržinič, Roč, Istra. 6224

Šivane odeje
(kovtre) iz klota, 145 x 200 cm, razpošilja poštno prosto po povzetju à Din 260 — Manufaktura Krisper, Ljubljana, Rožna ulica 19. 6133

Trgovoljna
javna dražba pohištva, salonske garniture, gostilniških stolov, sodov do 100 l, slik in drugih antikvarij — se vrši dne 3. oktobra 1924 na Prulah št. 17 — od 9. do 12. in do 2. do 5. ure. 6164

Trgovino
z raznim blagom v ljubljanski okolici — ceno prodam. — Naslov pove upravo »Sl. Narod.« 6215

Stanovanje
Soba za pisarno v središču mesta se takoj odda. — Naslov pove upravo »Sl. Narod.« 6227

Razno
Zamenjava starih gramof. plošč za rabljene ali nove, do konca t. m. — Zaloga gramofonov A. Rasberger, Sodna ulica 5. 6233

Naznanilo!
Večja množina raznih otroških in igračnih otroških vozčkov (ostankov posameznih vzorcev) tovarne »Tribuna« — se po znatno znižani ceni proda. — Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 80/T

Trboveljski premog
drva, koks angleški premog šlezijste briquete dobavlja **ILIRIJA** tu, Kralja Petra trg 8. Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 70/T

Francoščino in nemščino
poučujem privatno, posameznim ali v skupinah. — Naslov pove upravo »Sl. Narod.« 6167

Perje,
kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovce 52/T

Zamenjava starih gramof. plošč
za rabljene ali nove, do konca t. m. — Zaloga gramofonov A. Rasberger, Sodna ulica 5. 6233

Naznanilo!
Večja množina raznih otroških in igračnih otroških vozčkov (ostankov posameznih vzorcev) tovarne »Tribuna« — se po znatno znižani ceni proda. — Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 80/T

Trboveljski premog
drva, koks angleški premog šlezijste briquete dobavlja **ILIRIJA** tu, Kralja Petra trg 8. Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 70/T

Modistka Horvat
Ljubljana, Stari trg, prodaja bele klobuke, 150 do 200 Din, dvobarvni 170, enobarvni 140 Din, različni baržunasti in druge novosti po najnižjih cenah. Žalni klobuki v zalogi. 63/T

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Höhl, Schweighofer, Original Stingl itd. — tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj. Dolene, Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5. 30

Vepremičnina
Resnim kupcem vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, graščin, kmetskih posestev, mlinov, žag in stavbnih parcel — nudi največjo izbiro Realiteta pisarna »POSEST«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 55/T

Malo posestvo,
trgovino z mešanim blagom ali gostilno v bližini mesta ali na deželi — kupim ali vzamem v najem. Naslov pove upravo »Slov. Narod.« 6235

Za dež — dežniki
ravnokar došli
za dame in gospode.
Cena od Din 125.—
Samo v modni trgovini
Srečko Vršič 3.
6234 Selenburgova ulica

Na debelo! Na drobno!
6214
S. Matte
tovarna kožuhovine
Največje podjetje naše države
Barvanje kakor v Leipzigu, strojenje, konfekcioniranje.
Popravila, preobnove, kožuhovinaste obrobe in obšivi, modeli.
Naročila, prodaja in nakup kož: **Ljubljana, Sodna u. 5.**